

1-15/1993 (50-64) br 4

DORADZTWO

cena 2500 zł

miesięcznik ODR w Grabanowie

grudzień 15 (64)

ROLNICZE

*WIERZYSZ,
ŻE SIĘ BÓG ZRODZIŁ
W BETLEJEMSKIM
ŻŁOBIE,
LECZ BIADA CI,
JEŻELI NIE ZRODZIŁ SIĘ
W TOBIE.*

ADAM MICKIEWICZ

**Wesołych Świąt
Bożego Narodzenia
składa**

**Dyrekcja ODR
i Redakcja**

4-H Program współpracy z młodzieżą

John Ewart

Polsko-Amerykański Program Doradztwa Rolniczego

Biała Podlaska

Młodzieżowy program 4-H, który zaczyna formować się i rozwijać w Polsce sięga swoimi korzeniami do początków XX wieku w Stanach Zjednoczonych. W przeciągu lat stał się największą młodzieżową organizacją w Ameryce. Program ten działa pod egidą i przewodnictwem Rolniczych Służb Doradczych naszych uniwersytetów stanowych w każdym z 3.000 okręgów /powiatów/ w Stanach Zjednoczonych. Program 4-H jest edukacyjnym programem dla młodych ludzi skierowany na rozwój wartości, umiejętności i postaw młodzieży, aby stali się w przyszłości użytecznymi i chcianymi członkami społeczeństwa. Program ten daje również doskonałą okazję rozwoju potencjału umiejętności przywódczych i obywatelskich. Innymi słowy, program 4-H umożliwia chłopcom i dziewczętom docenić wartość i znaczenie pracy, umożliwia im nabycie wiadomości i umiejętności, pomaga w rozwijaniu postaw i cech które są niezbędne we współpracy z innymi ludźmi, uczą bycia odpowiedzialnym za swoje postępowanie, uczą jak służyć innym. Programy, działalność w klubach, spotkania klubowe są jednymi z wielu "narzędzi" stosowanych przez liderów w ich pracy z młodzieżą w celu osiągnięcia powyższych celów. Członkostwo w organizacji 4-H w Stanach Zjednoczonych jest otwarte dla każdej dziewczyny i chłopca w wieku od 8 do 19 lat. Młodzież z sąsiedztwa czy środowiska wybiera swoje władze, prowadzi regularne spotkania i "uczy się poprzez

pracę" pod przewodnictwem miejscowych ochotników 4-H, będących równocześnie liderami.

John Ewart, doradca z Polsko-Amerykańskiego Programu opowiadał mieszkańcom naszego regionu o organizacji 4-H. Na ostatnim spotkaniu z doradcami WGD i innymi gośćmi, kierownik p. Mieczysław Kapłański zaproponował polską wersję symbolu 4-H: 4-R Rozum - Rytm serca - Ręce - Radość życia. Symbol koniczyny zostałby zastąpiony sercem jako symbolu polskiej organizacji 4-R.

Ten pomysł wydaje się znakomity i może znaczyć więcej dla ludzi w Polsce niż amerykański symbol i nazwa.

Organizacja ta może stać się bardzo ważna dla młodzieży i dla przyszłości w Polsce, jeżeli osiągnie równie wielki sukces jak w Ameryce.

Więcej informacji udzielają doradcy WGD w biurach rejonowych lub w ODR w Grabanowie.

Porady pszczelarskie

Ważnym czynnikiem pomagającym rodzinie pszczoły przetrwać okres zimy w dobrej kondycji jest izolacja cieplna gniazda. Składają się na nią maty boczne i górne oraz izolacja ścian i dna ula. Maty górne (powałkowe) często pozostają w ulu przez cały rok izolując zimą od schłodzenia gniazdo, latem zaś od jego przegrzania.

Materiałami do sporządzenia ocieplenia górnego gniazda mogą być poduszki wypchane suchymi liśćmi paproci lub siewką. Doskonale swą rolę spełnia miękka płyta pilśniowa zaimpregnowana kilkakrotnie gorącym pokostem i nasączona wyciągiem spirytusowym z kitu pszczelego. Chroni to płytę od zgryzania przez pszczoły. Trzy warstwy płyty pilśniowej stanowią izolację równą 6-7 cm grubości maty słomianej. Maty boczne stanowią najczęściej słomę wprawioną w ramy drewniane, co zapewnia jej trwałość i funkcjonalność.

Dobre wyniki daje stosowanie izolacji mat bocznych i ścian ula ze styropianu i płyty pilśniowej obitej listwami drew-

nianymi. Maty boczne powinny szczelnie przylegać do ścian bocznych ula, natomiast dołem odstawać od dennicy na co najmniej 1 cm, w celu polepszenia wentylacji. Stosowanie uproszczeń w konstrukcji uli typu: ściana z litej deski, stosowanie tylko dolnego wylotu (przy dnie ula), zwężenie mat bocznych, odbija się ujemnie na zimowli rodzin, gdyż pszczoły muszą wydawać więcej energii aby zachować odpowiednią ciepłotę kłębu.

Dodatkowym zagrożeniem dla zimujących pszczoł jest skraplanie się pary wodnej na wewnętrznej części gniazda zimowego, spowodowane przemrażaniem zbyt cienkich lub nie izolowanych ścian ula. Bardzo poprawia sytuację górny wylot otwarty na czas zimy. Oprócz tego, że znacznie poprawia wentylację to chroniony praktycznie przez cały rok przez strażniczki, zapobiega późnym rabunkom i dostaniu się gryzoni. Jego zaletą jest też to, że nie przesłania go osypujące się martwe pszczoły. Na jeden plaster gniazda

zimowego powinien przypadać 1 cm² otwartego wylotu.

Kłęb zimowy należy szczelnie chronić od dostania się do gniazda wiatru, gdyż zbyt duża różnica zmieniających się temperatur gniazda i otoczenia może spowodować gwałtowną wymianę powietrza i zmniejszenie się stężenia CO₂ w gnieździe. Należy więc wylot osłonić papą, deską, wygiętą blachą tak, aby nie przeszkodzić wymianie powietrza.

Pasiece należy zapewnić szczególną osłonę od wiatrów północnych i wschodnich a także maksymalny spokój wiedząc, że rozdrażniona zimująca rodzina potrzebuje na pełną koncentrację kłębu 3 dni.

Zbytne ocieplanie gniazd pszczoł na zimę nie jest wskazane ze względu na utrudnioną wentylację i przegrzanie. Będzie ono potrzebne bardziej wtedy, gdy w rodzinie pojawi się pierwszy czerw.

K. Osielski, M. Katalun

Trzeba wydać, żeby zyskać

Zgodnie z wymaganiami żywieniowymi pasza dostarczana zwierzętom powinna zawierać wszystkie potrzebne składniki w ilościach niezbędnych do uzyskania optymalnych efektów produkcyjnych. Zasada ta obowiązuje w wielu dziedzinach naszej działalności. Z całą pewnością dotyczy również produkcji tuczników. Dla każdego rolnika wiadome jest, że powinien dążyć do osiągnięcia jak największej różnicy między kosztami produkcji a dochodem z niej. Z wiedzy tej wielu rolników wyciąga fałszywy wniosek i robi tylko oszczędności pozorne. Polegają one na wstrzymaniu się od zakupów i wykorzystaniu do produkcji tylko tego co można pozyskać z własnego gospodarstwa. Takie postępowanie w wypadku tuczu trzody chlewnej nie daje oczekiwanych efektów. Zaspokojenie potrzeb tych zwierząt tylko paszami własnymi wyprodukowanymi w gospodarstwie jest w zasadzie niemożliwe. Skarmiając pasze tylko wyprodukowane w gospodarstwie przedłużamy tucz i zwiększamy zużycie paszy na 1 kg przyrostu. Należy przyjąć zasadę, że wysokowartościowe pasze do tuczu to pasze łatwo strawne, o dużej koncentracji energii oraz białka wysokiej jakości. Największy wpływ na strawność składników pokarmowych ma zawartość włókna surowego w paszy. O jakości białka i przydatności do tuczu świń decyduje zawartość w nim egzogennych aminokwasów przede wszystkim lizyny oraz ich przyswajalność. Aminokwasy egzogenne są tak ważnym składnikiem, że niedobór któregośkolwiek z nich może w znacznym stopniu pogorszyć opłacalność tuczu poprzez ograniczenie syntezy białka organizmu zwierzęcia a tym

samym jego wzrostu. Przy intensywnym tuczu zapotrzebowanie tuczników 20-40 kilogramowych na białko wynosi od 220-290 g dziennie na sztukę, na lizynę od 11-15 g dziennie (ilość ta zależy od planowanych przyrostów dziennych). Tuczniaki 60-80 kg potrzebują już 330 g białka dziennie i 16 g lizyny lub 400 g białka i 20 g lizyny aby osiągnąć 900 gramowe przyrosty. W końcowej części tuczu zapotrzebowanie w białko może być zmniejszone, ale wyższa powinna być wartość energetyczna dawki jakie pasze mogą zaspokoić te potrzeby i pozwolić na uzyskanie średnio w tuczu 700 gramowych przyrostów dziennych. Nie osiągniemy tego stosując w tuczu tylko ziarno zbóż albo ziemniaki i ziarno zbóż. Tradycyjnie używana w żywieniu świń mieszanka zbożowa zawiera w 1 kg ok. 92 g białka zaś ziemniaki 15 gram białka. Łatwo wyliczyć, że pokrycie zapotrzebowania świń tymi paszami wiązało by się z koniecznością zjedzenia przez zwierzęta ogromnych ich ilości. Zresztą trudno byłoby zbilansować potrzeby w zapotrzebowaniu zwierząt na aminokwas - lizynę. Jedynym właściwym rozwiązaniem jest dodatek do pasz gospodarskich specjalnie przygotowanych koncentratów białkowych zawierających odpowiednie do zbilansowania potrzeb zwierząt ilości białka o specjalnym składzie aminokwasowym a także witamin i mikroelementów. Rolnicy Czubla Marian i Żukowski Józef twierdzą, że zakup superkoncentratów i stosowanie ich w dawce 8-10%, a koncentratów w dawce do 25 % to inwestycja zapewniająca oszczędności dzięki znacznej poprawie wykorzystania pasz.

inż. Zając Wanda

Czy wapnować glebę pod ziemniaki ?

Wg badań Stacji Chemiczno-Rolniczej wynika, że 70% ogólnej powierzchni użytków rolnych wymaga natychmiastowego wapnowania.

W celu przyspieszenia procesu odkwaszania gleb wapnowanie powinno być przeprowadzone jak najszybciej w różnych ogniwach zmianowania roślin. Istnieje możliwość wykonania tego zabiegu po zbiorze przedplonu pod ziemniaki lub podczas pogłównego wapnowania ziemniaków. Rolnicy często obawiają się stosowania nawozów wapniowych pod ziemniaki z uwagi na parch zwykły ziemniaka.

Otóż wszystkie doświadczenia polowe wskazują, że umiarkowane dawki nawozów wapniowych działają dodatnio na plon bulw, nie powodując uszkodzeń naskórka a najodpowiedniejszym zakresem pH dla ziemniaków na glebach lekkich jest pH 5,5 a dla pozostałych gleb pH do 6,5. Obawy o zwiększenie porażenia bulw parchem zwykłym mogą być uzasadnione w przypadku popełnienia błędów w czasie wapnowania a mianowicie:

a/ stosowanie jednorazowo zbyt dużych dawek wapna

b/ wysiew zbrylonych nawozów wapniowych

c/ złe wymieszanie nawozów wapniowych z glebą

Wydaje mi się, że obawa rolnika przed parchem zwykłym ziemniaka nie jest w pełni uzasadniona, zwłaszcza że nawozy wapniowe zastosowane przed uprawą ziemniaków nie dopuszczają do żółknięcia i wypadania roślin uprawianych po ziemniakach.

Wapnowanie najlepiej wykonać na ścierni przed wykonaniem podorywki lub przeprowadzić przed orką zimową. Uwaga: nie wolno stosować wapna na roztrzęsiony obornik. Na polach o wyrównanej powierzchni dopuszczalny jest wysiew nawozów wapniowych w zimie - na grudę. Reasumując, z powodu wykorzystania w 50% możliwości produkcyjnych obecnych odmian tj. niskich plonów ziemniaka, produkcja jego jest dość droga. Jedynym sposobem na poprawę efektywności innych zabiegów agrotechnicznych jest wapnowanie ziemniaków.

Opr. K. Babicz

Pomimo istnienia wielu firm ubezpieczeniowych, pojawiają się nowe. Jedną z nich jest Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych. Pytam Marka Łysakowskiego co proponuje swoim klientom?

Po pierwsze TUV nie jest nową firmą ubezpieczeniową ponieważ jej tradycje sięgają znanego w Polsce od ponad 130 lat, systemu ubezpieczeń wzajemnych. W 1947 roku dekretem specjalnym zakazano działalności wszelkim tego typu

organizacjom, których w tamtym okresie na rynku ubezpieczeń "Z wzajemnością już dziś" niowym było ponad 50. Tak więc po 50 latach wraca ta zdrowa i sprawiedliwa zasada ubezpieczeń. Po drugie nasza firma jest pierwszą w Polsce opartą na zasadach wzajemności.

Co to jest wzajemność w ubezpieczeniach?

Najkrócej można ją określić jako wspólne zobowiązania członków, do pokrywania strat oraz wspólne dzielenie się nadwyżkami.

Jak to wygląda w praktyce?

Każdy zainteresowany przystąpieniem do TUV-u składa deklarację członkowską i wpłaca wpisowe oraz wykupuje minimum 1 udział. W przypadku osoby fizycznej wpisowe i udział wynoszą po 10 tys. zł, w przypadku osób prawnych wpisowe wynosi 500 tys. zł oraz minimum 10 udziałów po 10 tys. zł. Każdy członek towarzystwa niezależnie od ilości posiadanych udziałów dysponuje jednym głosem.

Generalną zasadą jest to, że członkowie łączą się w poszczególne grupy ubezpieczeniowe.

Jakie to ma znaczenie dla ubezpieczającego?

Ma i to duże, bowiem każda grupa ubezpieczeń jest rozliczana w skali roku oddzielnie. Składka ubezpieczeniowa jest dzielona na poszczególne pozycje w tym na wypłatę odszkodowań. Kwota ta jeżeli nie została wycofana w czasie likwidacji szkód przechodzi na następny rok i jest przeznaczona na obniżenie składki ubezpieczeniowej w danej grupie.

Dotyczy to również sytuacji odwrotnej, gdy kwota przeznaczona na likwidację

- oc rolników

- szyb i przedmiotów szklanych (jak szklarnie itp.)

Wchodzimy w nowe grupy ubezpieczeń jak:

- agro-casko

- ubezpieczenia zwierząt od padnięcia lub uboju z konieczności

- upraw od zdarzeń losowych

Przygotowywane są kolejne propozycje, ale o tym będziemy mogli jeszcze porozmawiać.

"Z wzajemnością już dziś"

Jak długo działa Delegatura TUV na terenie naszego

województwa?

Inicjatorem i współzałożycielem biura Delegatury TUV w Białej Podlaskiej jest Jan Sokół, wiceprezes Rady Nadzorczej TUV w Warszawie, etatowo Dyrektor Banku Spółdzielczego w Leśnej Podlaskiej.

Biuro funkcjonuje od 1 czerwca 93 r., natomiast pierwsze ubezpieczenia na terenie naszego województwa były dokonywane w ubiegłym roku przez Warszawskie Biuro Regionalne. Do chwili obecnej do TUV-u przystąpiło kilka Banków Spółdzielczych, Urzędów Gmin, placówek handlowych oraz osoby fizyczne. Coraz większe zainteresowanie jest działalnością naszego Towarzystwa czego dowodem jest przybywanie nowych członków.

Czym TUV może przyciągnąć w swoje szeregi?

Nasze Towarzystwo posiada trzy główne atuty:

Pierwszy to - sposób organizacji oparty na samorządności i wzajemności.

Drugi to - wysokość składek, które są konkurencyjne w stosunku do innych form ubezpieczeniowych.

Trzecie to - szersza odpowiedzialność Towarzystwa w zakresie wypłat odszkodowań.

odszkodowań została przekroczona, to w przyszłym roku deficyt ten pokrywają solidarnie wszyscy członkowie w danej grupie ubezpieczeniowej poprzez podniesienie składki. Podwyższenie lub obniżenie składki dokonują sami członkowie uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu TUV.

Czy to znaczy, że sami członkowie ustalają sobie składki?

Może nie sami sobie, ale odbywa się to przy "otwartej kurtynie" i przy dużym wpływie członków w ustalaniu poziomu składek. Jest to w pełni sprawiedliwy sposób naliczania składek, tym bardziej że TUV nie prowadzi działalności dla zysku, a pieniądze pochodzące ze składek ubezpieczeniowych przeznaczone są na pokrycie strat poszkodowanym członkom.

Jakie grupy ubezpieczeniowe proponuje TUV?

Nasza oferta dotyczy: - budynków oraz mienia znajdującego się w nich, obejmująca majątki przedsiębiorstw, zakładów, placówek handlowych, mienia komunalnego itp.

Posiadamy szeroką gamę ubezpieczeń rolnych w tym:

- ubezpieczenia majątkowe gospodarstw rolnych (obowiązkowe i dobrowolne)

Kolejnym etapem w działalności TUV będzie skorzystanie z dobrych przedwojennych wzorców polegających na gromadzeniu nadwyżek finansowych i przeznaczaniu ich na celowe fundusze prewencyjne i inwestycyjne.

Np. w przedwojennym PZUW 30% nadwyżki przelewano na kapitał zapasowy, 68% rozdzielano do dyspozycji samorządu terytorialnego, 2% przeznaczano na ogólne cele użyteczności publicznej. Z tych funduszy udzielano też pożyczek na budownictwo ogniotrwałe, na rozwój sieci miejskich, wiejskich straży pożarnych itp. Tak więc możliwości w działaniu TUV jest bardzo wiele.

Jak Pan widzi przyszłość TUV-u?

Przyszłość naszego Towarzystwa jest tak jak każdej grupy samorządowej uzależniona od jej członków. Do TUV-u nie przyciągamy członków "siłą" natomiast zależy nam na świadomym wyborze tej formy ubezpieczenia. Naturalnie nie jest bez znaczenia ilość przystępujących członków do TUV ponieważ działa mechanizm samonakręcający spiralę kształtowania się składek. Im więcej członków, tym składka jest niższa.

W krajach zachodnich od których czerpiemy dziś wzorce ekonomiczne i demokratyczne, ta forma ubezpieczenia funkcjonuje już od bardzo dawna i stanowi przewagę nad innymi ubezpieczeniami komercyjnymi. Osobiście wraz z innymi członkami i sympatykami TUV zrobimy wszystko aby nasze województwo nie stanowiło białej plamy w tej formie ubezpieczeń.

A jakie są najbliższe plany i zamierzenia białkopodlaskiej delegatury?

Działalność TUV opiera się głównie na pracy agentów ubezpieczeniowych, którzy bezpośrednio docierają do wszystkich zainteresowanych tą formą

ubezpieczenia. Dlatego też, na bieżąco szkolimy chętnych do podjęcia działalności agenta, aby agenci wywodzili się ze środowisk w których podejmują swoją pracę. W tym miejscu chciałbym się zwrócić do osób zainteresowanych, a głównie do sołtysów o kontakt z delegaturą.

Jesteście mało znani na rynku ubezpieczeniowym to utrudnia w znacznym stopniu rozwój Towarzystwa?

Tak to jest prawda, ale nie do końca. Zyskujemy bowiem coraz to nowych przyjaciół i sympatyków którzy aktywnie włączają się do propagowania idei Towarzystwa. W tym miejscu składam niski ukłon Dyrekcji ODR oraz członkom Redakcji Waszej gazety za dotychczasową pomoc w dotarciu z informacją do środowisk wiejskich naszego województwa.

Jestem przekonany, że nasze wspólne działania doprowadzą Towarzystwo w niedługim czasie do godnego miejsca wśród znaczących firm ubezpieczeniowych.

Dziękuję za rozmowę i proszę o podanie adresu.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych
ul. Brzeska 16
21-500 Biała Podlaska tel. 43-80-57

Z Markiem Łysakowskim Dyr. Delegatury Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych w Białej Podlaskiej rozmawiał

Chachulski Bohdan

Jeszcze raz o wapnowaniu.

W ostatnim okresie czasu nastąpiło duże zainteresowanie rolników wapnowaniem gleb, niemniej jednak zabieg ten jest wykonywany nieprawidłowo. Stosowanie nawozów wapniowych - raz na kilka lat - w dużych dawkach wymaga udzielenia odpowiedzi na pytanie: w jakich miejscach różnych zmianowań najlepiej wykonać ten zabieg i bezpośrednio pod którą z roślin uprawnych?

Trzeba pamiętać, że korzystny wpływ wapnowania trwa kilka, nawet kilkanaście lat. W praktyce należy przyjąć określone zasady które powinny decydować o wyborze miejsca wapnowania w poszczególnych zmianowaniach - oczywiście przy założeniu, że na wszystkich polach gleby są kwaśne i potrzeba wapnowania jest wszędzie jednakowa.

- Wapnowanie stosować pod rośliny jare, a nie ozime.
- Wapnować w takim terminie aby okres od wykonania tego zabiegu do zasiewu najbliższej rośliny był możliwie długi.
- Wapnować przed przewidywanymi zabiegami uprawnymi, wykonywanymi na różną głębokość.
- Wapnowanie przeprowadzać pod gatunki roślin o większej (niż inne rośliny w zmianowaniu) wrażliwości na kwaśny odczyn gleby.

Na glebach lekkich najbardziej wskazane jest wykonanie zabiegu pod owies - jesienią po zbiorze ziemniaków, przed wykonaniem orki jesiennej poprzedzonej bronowaniem po rozsiewie wapna.

W takim wypadku okres od rozsiewu nawozu do siewu rośliny jest wystarczająco długi i zapewnione dość dobre wymieszanie wapna z całą warstwą orną.

Na glebach średnich wapnowanie zalecane jest pod tę roślinę po zebraniu zboża ozimego, przed podorywką (w wypadku wysiewu poplonu ścierniskowego) bądź po podorywce-pod kultywator. W takim wypadku następuje dobre wymieszanie nawozu wapniowego z glebą przed zastosowaniem obornika pod orkę zimową.

Na glebach ciężkich najbardziej wskazane jest wykonanie wapnowania pod buraki - już w lecie lub wczesną jesienią na ściernisko po zbiorze pszenicy ozimej, przed wykonaniem podorywki.

Szczególnie ważną sprawą jest prawidłowe przeliczenie podanych dawek składnika użytecznego CaO na masę towarową nawozu wapniowego. Koniecznie trzeba znać zawartość CaO w % w kupionym nawozie wapniowym. Wówczas, wybraną, odpowiednią w określonych warunkach polowych dawkę składnika CaO należy pomnożyć przez 100 i podzielić przez zawartość % CaO w nawozie wapniowym. Wynik tego obliczenia wskaże, ile nawozu wapniowego w tonach powinno się rozsiać na hektarze pola.

Mgr inż. Krystyna Wasiluk.

WALCZUK MAREK zam. Celujki 31
21-536 Swory

Sprzedam młocarnię "Warmianka" i
wiązałkę WC-5 tani w b. dobrym stanie.

PAWEŁ DĄBROWSKI zam. Jasionka I/5
21-200 Parczew tel. 54-18-22

Sprzedam tanio młocarnię MZC - 4B.
Stan b. dobry

« PRZECHOWYWANIE WARZYW »

Niezależnie od sposobu i warunków przechowywania straty spowodowane gniciem i wyrastaniem zależą przede wszystkim od jakości i trwałości przechowalniczej warzyw w chwili rozpoczęcia składowania, od sposobu przygotowania do przechowywania, oraz utrzymania optymalnych warunków przechowywania na stałym poziomie.

Do najważniejszych czynników decydujących o jakości i trwałości przechowywanych warzyw należą: dobór odpowiedniej odmiany, gleby i stanowiska w płodozmianie, nawożenie, stopień dojrzałości fizjologicznej, zdrowotność oraz staranność zbioru i przygotowania do przechowywania.

Przechowywanie warzyw kapustnych

Jednym z tańszych sposobów przechowywania kapusty białej, włoskiej i czerwonej jest przetrzymywanie w kopcach. Zaletą kopców w odróżnieniu od innych pomieszczeń jest to, że na ogół temperatura i wilgotność w ich wnętrzu utrzymuje się do wiosny na odpowiednim poziomie. Wybierając miejsce pod kopiec należy zwracać uwagę, aby teren nie był podmokły, kierunek osi północ - południe i aby nie zakładać co roku w tym samym miejscu. Wymiary kopca zależą od ilości przechowywanych warzyw - w przypadku kapusty szerokość ich może wynosić od 60 do 150 cm, przy zagłębieniu 20 - 30 cm.

Duże znaczenie ma jakość główek przeznaczonych do przechowywania. Kapustę, która na polu była narażona przez kilka dni na temperatury poniżej 0°C nie powinno przeznaczать się do kopcowania. Nie mogą to też być główki spekane. Z odmian przeznaczonych specjalnie do długotrwałego przechowywania w doborze są 3 odmiany z tym, że najczęściej uprawia się tylko dwie, tj. Kamienną Głowę i Langendijker Dauer. Mają one zwarte i twarde główki bez skłonności do pękania.

Przechowywanie warzyw korzeniowych

Warzywa korzeniowe bezpośrednio po zbiorze należy jak najszybciej włożyć do świeżo przygotowanych kopców i zabezpieczyć przed zwiędnięciem cienką warstwą czystego piasku lub przenieść do kopca z aktywną wentylacją.

Optymalna temperatura przechowywania dla tej grupy warzyw wynosi od 0 do 1°C i wilgotności względnej co najmniej 90 - 95%. Zasady lokalizacji kopców są podobne jak przy kapustnych, mogą to być kopce napowierzchniowe lub zagłębione. Kopiec zagłębiony nie powinien mieć większych rozmiarów jak 50 - 60 cm głębokości i 40 - 50 cm szerokości. Kopce takie można zakładać tylko na terenie przepuszczalnym o niskim poziomie wody gruntowej. Na terenach o wyższym poziomie wody gruntowej należy formować kopce napowierzchniowe. Przy tym korzeni powinna mieć szerokość 60 - 70 cm i wysokość 50 - 60 cm. Kopce o większych rozmiarach są niekorzystne, ponieważ trudno je schładzać. Długość kopca obu typów nie jest ograniczona warunkami technologicznymi przechowywania. Korzenie złożone do kopców zagłębionych lub napowierzchniowych dobrze jest przysypać lekko wilgotnym piaskiem lub piaszczystą ziemią z podglebia. Zabezpiecza to przed nadmiernym wysychaniem korzeni w czasie zakładania kopca. Po uformowaniu kopca okrywa się go 5 cm warstwą piasku lub ziemi. Materiałem izolacyjnym do okrywania kopców ziemnych z warzywami korzeniowymi może być słoma żytnia, liście z drzew, trociny lub inne o podobnych właściwościach. Materiały te powinny być suche. Układa się je na cienkiej warstwie ziemi stanowiącej pierwsze okrycie jesienne kopca. Początkowo warstwa ziemi nie powinna przekraczać 5 cm grubości. Pozostaje ona dopuki temperatura warzyw w kopcu nie ustali się na poziomie od 0 do 1°C lub pierwszych silniejszych przymrozków. Wówczas pogrubia się warstwę ziemi do oko-

ło 10 cm, a po lekkim jej zamarznięciu i schłodzeniu korzeni do wymaganej temperatury dodaje się warstwę materiału izolacyjnego grubości 20- 30 cm i ponownie warstwę ziemi grubości 15 - 20 cm.

Temperatura w kopcu powinna być śledzona przy pomocy termometru kopcowego, a jej wzrost o 3 - 4 °C świadczy o zagrzewaniu się korzeni i niebezpieczeństwie ich gnicia.

Przechowywanie cebuli

Optymalny termin zbioru cebuli przeznaczonej do przechowywania przypada na okres, kiedy 50 - 70 % roślin ma załamany szczyt. Przy późniejszym zbiorze w okresie chłodnej i wilgotnej pogody, cebula jest podatna na choroby. Zebrana w niesprzyjających warunkach musi być dosuszona powietrzem o temperaturze 25 - 30°C i wilgotności względnej 70 - 75%. Dobrze dosuszenie cebuli przed wstawieniem do magazynu ma zasadniczy wpływ na jej właściwe przechowywanie.

Optymalne warunki przechowywania to następny ważny czynnik wpływający na zdrowotność cebuli - temperatura powietrza od 0 do 1°C, a wilgotność względna 65 - 75%. Podwyższenie temperatury powyżej optymalnej powoduje intensywniejszy przebieg procesów fizjologicznych i pogorszenie jej jakości.

W podobnych warunkach należy przechowywać czosnek.

Przechowywanie cebuli dymki

W zależności od wielkości dymki i jej późniejszego przeznaczenia istnieją dwa sposoby jej przechowywania.

W celu uzyskania szczyptur wcześniej i w dużej ilości, należy przeznaczyć dymkę o średnicy 17- 25 mm. Tej wielkości dymkę trzeba przechowywać w temperaturze około 0°C, przy wilgotności względnej powietrza nie przekraczającej 70%.

Natomiast dymkę przeznaczoną do uprawy na późniejszy zbiór należy przechowywać w suchych i ciepłych pomieszczeniach w temperaturze około 20°C. Należy zadbać aby cebule nie uległy zjarowizowaniu. W tym celu minimalny okres przechowywania w wyżej podanych warunkach powinien wynosić około 3 miesiące, od listopada do lutego.

Zarówno w jednym jak i w drugim sposobie przechowywania należy zwracać uwagę na umieszczenie cebuli w odpowiednich opakowaniach, które powinny zapobiegać zagrzewaniu i gniciu cebuli.

Przechowywanie pora

Obecnie zalecane są dwie zasadnicze metody przechowywania pora:

- dołowanie na zagonach w miejscach osłoniętych, w inspektach lub na mniejszą skalę w piwnicach i ziemiankach,
- pozostawienie w polu na okres zimy

Do zimowego przechowywania w polu nadają się jedynie odmiany późne, które dzięki wyższej zawartości suchej masy znoszą bez okrycia temperatury do - 15°C. Ze znajdujących się w doborze krajowych odmian najlepsze do tego celu są odmiany: Eskimo, Winter, Riosen, Catolina oraz mniej plenna choć odporna na mróz odmiana Karantański. Bardzo korzystnym czynnikiem zwiększającym odporność pora na mróz okazało się zwiększenie nawożenia potasem w granicach 400 mg K/l gleby.

Por pozostawiony w polu na okres zimy może być zbierany wczesną wiosną tuż po rozmarznięciu gleby.

oprac. A. WITEK

Amarantus.

W ciągu ostatnich dni pod wpływem audycji telewizyjnej wielu rolników zainteresowała nowa uprawna roślina amarantus (inaczej szarłat). Roślina ta należy do gatunku z których większość stanowią chwasty. Zawiera więcej białka (17-18%) niż pszenica (13%) w dodatku jest to białko łatwiej przyswajalne. Biologiczna wartość białka amarantusa wynosi 75%, podczas gdy mleka 73%, a soi np. 68%. Ma doskonały skład aminokwasowy (dużo lizyny), zawiera duże ilości korzystnych kwasów tłuszczowych (więcej niż owies i kukurydza), zawiera szczególnie dużo żelaza (więcej od szpinaku).

Połączenie tak wielu korzystnych cech spowodowało, że amarantus ma wielorakie zastosowanie w żywieniu ludzi i zwierząt, w przemyśle farmaceutycznym, kosmetycznym. Amarantus może stanowić wyłączny składnik pożywienia jak i jeden z jego komponentów.

Niewielki dodatek mąki amarantusa do pieczywa podnosi jego wartość oraz może zastąpić syntetyczne polepszacze w mące. Mąka z amarantusa powoduje, że ciasto jest bardziej elastyczne i pulchne oraz przyspiesza czas fermentacji drożdży może być używany do produkcji zdrowej żywności (kasze, kleiki, popcorn, wyroby ciastkarskie), dzięki małej zawartości glutenu może być stosowany w żywieniu chorych na celiakię.

Zaleca się go stosować cierpiącym na anemię i kobietom w ciąży, sportowcom, rekonwalescentom, ludziom zagrożonym miażdżycą (obniża cholesterol we krwi).

Pierwsze nasiona do Polski sprowadził prof. Emil Nolbarczyk z Katedry Fizjologii Roślin SGGW.

Amarantus jest spokrewniony z prosem i dobrze się przyjął w naszym klimacie, może być uprawiany w całym kraju. Jest rośliną o długim okresie wegetacji (90 dni). Wysiew nasion przypada na I-II dekadę maja, zbiór na koniec września. Na 1 ha wysiewa się 1 kg nasion, plus uzupełniacz ułatwiający równomierny wysiew w rzędach. Wymagania glebowe są podobne do jęczmienia (nie lubi gleb kwaśnych). Wzrost następuje najintensywniej przy temp 16°C. (do 6 cm dziennie). Na początku zabiegi pielęgnacyjne (zwalczanie chwastów) należy przeprowadzać ręcznie (nie ma herbicydów do zwalczania chwastów), później roślina sama zagłusza chwasty. Zbiór można przeprowadzać kombajnem zbożowym z odpowiednio dobranymi sitami (straty 4-5% nasion). Jeden kwiatostan dostarcza do 50 tys. nasion, a plony szacowane są na 3-4 ton z ha, plon zielonej masy uprawianej na zielonkę wynosi 60-80 q/ha.

Zielonkę można podawać na świeżo, po zakiszeniu lub przyorać na zielony nawóz. Nasiona odpowiednio przechowywane mają zdolność kiełkowania do 3 lat.

Amarantus może stanowić konkurencję dla kukurydzy, którą przewyższa 3-krotnie zawartością białka i tłuszczu, jest

odporniejszy na suszę i ma mniejsze wymagania co do temperatury.

Zbytym i zaopatrzeniem rolników w nasiona zajmuje się spółka.

SZARŁAT. Adres firmy: PHU SZARŁAT s.c. ul Nowogrodzka 9, 18-400 Łomża. tel. 57-21.

Źródło "Gospodyni" Opracował inż. Marek Janik.

W jakim terminie?

Miotła zbożowa to dla wielu rolników duży problem w uprawie zbóż. Przyjmuje się, że nasilenie tego chwastu na poziomie 10-20 roślin na 1 m² pola uzasadnia już użycie herbicydu, gdyż grozi istotnym obniżeniem plonu zbóż. Koszty poniesione na zabieg zwalczania miotły zbożowej są rekompensowane przyrostem plonów.

Różnica pomiędzy kosztami oprysków, a wartością przyrostu plonów może być jeszcze korzystniejsza jeśli zabieg przeprowadzony będzie w okresie zimowego spoczynku roślin. Ten termin pozwala na użycie tylko połowy dawki Dicuranu 80 WP, Tolurexu 80 WP lub Lentipuru CL 80. Zabiegów tych nie wolno stosować w zbożach które nie wykształciły 3 liści oraz zbożach osłabionych i niewyrównanych.

Oprysk wykonuje się przy temperaturze nie niższej jak -3°C na glebę zamrożoną lub nie zamrożoną pod warunkiem, że nie jest okryta śniegiem.

Przesunięcie zabiegów chemicznych na okres wiosenny, po ruszeniu wegetacji, wiąże się nie tylko z dużym kosztem, ale też i dużym ryzykiem niepowodzenia.

Warto pamiętać, że rozkrzewione (powyżej 3 liści) rośliny miotły zbożowej są odporne na większość herbicydów, a zboża dobrze znoszą herbicydy tylko do końca krzewienia.

Maciorowska Jadwiga

Ryby.

Ryby są produktami bardzo wartościowymi. Ich wartość odżywcza zbliżona jest do wartości odżywczej mięsa zwierząt rzeźnych.

Ryby dostarczają organizmowi:

- białka zwierzęcego o wysokiej wartości biologicznej,
- tłuszczu (tranu), zawierającego niezbędne nienasycone kwasy tłuszczowe - NNKT,
- składników mineralnych: wapnia, fosforu, magnezu, żelaza, potasu, siarki a ryby morskie też fluoru i jodu,
- witamin z grupy B i PP a także A i D, które znajdują się w tłuszczu rybim.

Białko ryb jest łatwo przyswajalne, organizm człowieka przyswaja je w 97%. Mięso ryb zawiera znacznie mniej tkanki łącznej niż białko zwierząt, dlatego podczas obróbki termicznej ryby szybciej mięknią są też łatwiej strawne. Zawartość tłuszczu w mięsie ryb zależy od gatunku ryby, czasu połowu i pory roku.

Do ryb tłustych należą: halibut, łosoś, węgorz, makrela.

Ryby średnio tłuste to: śledź, karp, pstrąg, szprot.

Ryby chude: dorsz, okoń, lin, płoć, sandacz, szczupak.

Z ryb można przygotować wiele różnorodnych i atrakcyjnych potraw. Przyrządza się je gotowane, smażone, panierowane, duszone, zapiekane, w sosach, galarecie, po grecku, pieczone itp. Podawać je można na gorąco lub zimno, na kolację lub obiad jako danie główne lub przekąskę.

Porady dotyczące przygotowywania ryb.

1. Sprawiając ryby z drobną i przyrośniętą łuską zanurzamy je na kilka sekund we wrzącej wodzie.
2. Rozmrażając rybę należy ją włożyć do zimnej, osolonej lub zakwaszonej wody.
3. Ryby hodowane w stawach mają często smak i zapach szlamu. Usunąć to można przetrzymując je przed zabiciem przez kilka godzin w czystej, często zmienianej wodzie.
4. Ryby morskie mają niekiedy nieprzyjemny zapach, który można usunąć skrapiając oczyszczoną rybę rozcieńczonym octem lub sokiem z cytryny. Tak pozostawić ją na około 1 - 1,5 godz. w chłodnym pomieszczeniu.
5. Przed obróbką termiczną aby poprawić smak ryb należy umyte i oczyszczone ryby moczyć:
 - - ryby chude - w mleku słodkim,
 - - ryby średnio tłuste - w kwaśnym mleku lub maślanie,
 - - ryby tłuste - skropić sokiem z cytryny.

Opracowała: mgr inż. Bożena Warda.

Jak odżywiać się zimą?

Planując posiłki w okresie zimowym należy uwzględnić:

1. Kaloryczność posiłków.

Chodzi tu o rekompensowanie strat ciepła organizmu, które powoduje niska temperatura. w posiłkach uwzględnić należy:

- potrawy z suchych warzyw strączkowych,
- potrawy z kasz i mąki,
- potrawy z udziałem tłustych gatunków mięs.

2. Udział w posiłkach owoców i warzyw w postaci świeżej, mrożonej lub kwaszonej.

Sz szczególnie ważne jest spożywanie warzyw i owoców bogatych w witaminę C. Witamina C bierze udział w tworzeniu ciał odpornościowych w organizmie. Wzmacnia ona i uodparnia organizm na choroby przeziębieniowe. Bogatym źródłem witaminy C są: kapusta biała i czerwona, papryka, pomidor, natka pietruszki, koperek, szpinak, rzeżucha, owoce dzikiej róży, czarna porzeczka, truskawki, owoce cytrusowe.

W okresie zimowym polecam kwaszonki z warzyw i owoców, które są bogatym i tanim źródłem witaminy C.

3. Regularność spożywania minimum 4 posiłków dziennie.

Szczegółnej uwagi wymagają I i II śniadania. Zwłaszcza w zimie nie wolno wychodzić z domu bez spożycia pełnowartościowego posiłku i ciepłego napoju (najlepiej mlecznego). II śniadanie jest posiłkiem regenerującym, koniecznym dla uczniów i osób pracujących.

Opracowała: mgr inż. Bożena Warda.

Ziemniaki na wczesny zbiór szansa dla małych gospodarstw c.d.

W poprzednim numerze gazety "Doradztwo Rolnicze" omówiłem przygotowania do uprawy ziemniaków na wczesny zbiór, jakie musimy poczynić jesienią. Teraz omówię pozostałe sprawy związane z tym tematem.

- podkielkowanie ziemniaków

Podkielkowanie musimy zacząć na 3-5 tygodni przed planowanym terminem sadzenia tzn. na początku marca lub jeszcze wcześniej o ile nie mamy przygotowanego pomieszczenia, skrzynek lub półek do podkielkowania bulw. Pomieszczenia do podkielkowania muszą być widne i ciepłe, ponieważ temperatura podczas podkielkowania powinna wynosić ok. 15-18 °C.

Przy większych ilościach ziemniaków należy zrobić półki na które wykładamy sadzeniaki. Najlepiej, gdy bulwy leżą w jednej warstwie co pozwala na lepszy dostęp światła do kielków i lepsze ich wykształcenie. Kieldek powinien być mocno związany z bulwą, prawidłowo wyrośnięty (1,5-2 cm) i mieć typowe dla danej odmiany zabarwienie. Więcej warstw bulw powoduje, że kielki są długie, cienkie, słabo związane z bulwą i podczas sadzenia odpadają. W sklepach można dostać specjalne stelaże i pojemniki do podkielkowania ziemniaków, lecz są one dość drogie. Mogą jednak służyć przez wiele lat, co w efekcie zakup ten może się opłacić.

- przygotowanie pola

Gdy tylko daje się wejść w pole należy wykonać bronowanie broną ciężką lub kultywatorowanie w celu usunięcia nadmiaru wody i ogrzania gleby oraz jej wyrównania, a także przykrycia nawozów wysianych przed tym zabiegiem. Dawka nawozów nie powinna przekraczać w tym kierunku uprawy ziemniaka:

N - 50 kg/ha, P - 60 kg/ha, K - 70 kg/ha (czysty składnik)

Jedynie jeżeli planujemy uprawę poplonu po ziemniakach możemy zwiększyć nawożenie fosforem i potasem. Całą dawkę nawozów dajemy jednorazowo przed sadzeniem.

- sadzenie

Najlepiej byłoby sadzić ziemniaki podkielkowane sadzarkami do tego celu przystosowanymi, lecz ze względu na ich brak sadzenie wykonuje się ręcznie pod dołownik, a następnie obsypnikiem formuje się rzędy zasypując umieszczone w dołkach bulwy. Należy pamiętać o delikatnym umieszczaniu bulw dołkach z uwagi na łatwe obłamywanie się kielków co wpływa na równomierność wschodów i wiązania bulw.

- pielęgnacja i ochrona

Pielęgnację mechaniczną stosujemy tak samo jak w uprawie ziemniaków na inne kierunki użytkowania. Można zastosować Afalon w ilości 1,5-2 kg/ha przed wschodami. Trzeba pamiętać, że wschody ziemniaków podkielkowanych są bardzo szybkie i przy optymalnych temperaturach są po 1-2 tygodniach od posadzenia, dlatego należy uważnie obserwować plantację, aby nie uszkodzić roślin ziemniaka.

W ziemniakach na wczesny zbiór praktycznie nie stosuje się ochrony przed zarzą ziemniaka, natomiast inna sprawa przedstawia się ze stonką. Ziemniaki podkielkowane są w pełni wschodów, gdy chrząszcze stonki wychodzą z gleby, a nie ma jeszcze wschodów ziemniaków niepodkielkowanych. Wówczas chrząszcze masowo występujące na plantacji mogą ją mocno uszkodzić. W takiej sytuacji należy plantację opryskać środkiem stonkobójczym (Decis, Fastac, Karate i

inne) stosując górne dawki. Dawki i sposoby stosowania podane są na opakowaniu. Przy dużej ilości chrząszczy należy się spodziewać większej niż normalnie ilości żółć jaj, których nie niszczą w/w preparaty, dlatego należy obserwować rozwój stonki, aby wychwycić odpowiedni moment oprysku i nie dopuścić do nadmiernego uszkodzenia roślin. Należy używać preparatów o krótkim okresie karencji (podany na opakowaniu), z uwagi na rozpoczynający się w tym okresie zbiór bulw.

- zbiór

Zbiór ziemniaków rozpoczynany, gdy bulwy osiągną wymiary handlowe tj. 4-5 cm średnicy. Bujna zielona nać pogarsza jakość zbioru, dlatego należałoby ją skosić przed zbiorem. Młode ziemniaki są bardzo nietrwałe i trzeba je sprzedać w ciągu dwóch dni od wykopania. Po tym okresie bulwy więdną i pojawiają się na ich powierzchni ciemne plamy poudzierzeniowe w związku z czym trudno znaleźć na nich nabywcę.

opracował: A. Matuszewski

*** Warto spróbować! ***

W ostatnim okresie dochody rolników drastycznie spadły, dlatego też produkcja rolna stała się mało opłacalna. Przy podejmowaniu określonej produkcji należy mieć dokładne rozeznanie jakie będą koszty związane z tą produkcją. Może się zdarzyć że dochody uzyskane z określonej produkcji nie pokryją kosztów z nią związanych i zamiast zysków wystąpią straty. Dlatego też rolnicy powinni zdecydować się na prowadzenie rachunkowości rolnej tj. zapisywać wpływy i wydatki gospodarstwa. Wtedy można dokładnie przeanalizować jakie mamy wydatki i wpływy z każdego działu produkcji.

Bez prowadzenia zapisów trudno jest określić która produkcja daje największy dochód, chyba że jest to produkcja wysoko dochodowa gdzie przy małych nakładach można było osiągnąć w miarę niezłe dochody, jak to bywało w niektórych działach produkcji przed laty, ale były to działy limitowane i nie dla każdego dostępne. Natomiast obecnie w gospodarce rynkowej rolnik może decydować sam o kierunku produkcji mając na uwadze gwarantowany zbył.

Posiadając dokładne rozeznanie jakie są koszty i dochody z poszczególnych działów produkcji i jakie są koszty stałe wybieramy ten kierunek produkcji, który jest najbardziej opłacalny.

Bez prowadzenia zapisów zdarzeń zachodzących w gospodarstwie nie jesteśmy w stanie ich odtworzyć po pewnym czasie w miarę dokładnie przy sporządzaniu biznesplanów, których żądają banki przy udzielaniu kredytów. Jeżeli rolnik prowadzi rachunkowość to może sam wykonać taki biznesplan do banku. Dlatego warto spróbować prowadzić dla własnych potrzeb zapis wpływów i wydatków gospodarstwa od nowego roku kalendarzowego. Nie jest to takie trudne i nie zajmuje tak wiele czasu jak na pierwszy rzut by się wydawało.

mgr inż. Kazimierz Samczuk

Koncentraty i superkoncentraty dla trzody chlewnej.

Przy obecnej tendencji zwiększania zawartości mięsa w tuszy szczególnego znaczenia nabiera racjonalne żywienie trzody chlewnej. Niemożliwa jest bowiem poprawa mięsności świń przy braku niezbędnych składników pokarmowych w paszy, a przede wszystkim białka, którego ilość w paszach gospodarskich jest niewystarczająca w stosunku do zapotrzebowania zwierząt. Czynnikiem najbardziej ograniczającym możliwości uzyskiwania wysokich przyrostów masy ciała jest brak w białku pasz niektórych aminokwasów, głównie lizyny, metioniny, cystyny i tryptofanu. Dlatego uzupełniając dawkę pokarmową paszą wysokobiałkową, należy zwracać uwagę na wartość biologiczną tego białka. Idealnym rozwiązaniem jest więc stosowanie w żywieniu koncentratów i superkoncentratów wysokobiałkowych, łączących ze sobą białko pochodzenia roślinnego i zwierzęcego i uzupełnione składnikami mineralnymi i witaminowymi. Pozwalają one na przygotowanie w każdym gospodarstwie wartościowych mieszanek pełnoporcjowych. Na rynku województwa jest w tej chwili szeroki wybór koncentratów i superkoncentratów, zarówno produkowanych w Polsce, jak również importowanych. Sprawia to, że rolnik często zastanawia się, którą z oferowanych pasz zakupić. Często decydującym czynnikiem przy wyborze staje się cena, chociaż nie zawsze pasze najtańsze są jednocześnie dobre.

Superkoncentraty - powinny zawierać w 1 kg minimum 11 MJ energii metabolicznej i min. 400 g białka. Ich udział w mieszankach stanowi najczęściej 10 %, chociaż są w sprzedaży także superkoncentraty o niższym poziomie stosowania w mieszankach. Zwykle mieszanki sporządzane na bazie superkoncentratów wymagają dodatkowo uzupełnienia paszami białkowymi pochodzenia roślinnego np. nasionami roślin strączkowych, poekstrakcyjną śrutą rzepakową lub sojową.

Koncentraty - w zależności od procentowego udziału w mieszankach powinny zawierać:

Koncentraty 20 % - min. 11,5 MJ, 360 g białka i 25 g lizyny

Koncentraty 25 % - min. 11,75 MJ, 315 g białka i 21 g lizyny

Koncentraty 30 % - min. 12 MJ, 280 g białka i 18 g lizyny

Dokonując zakupu koncentratu należy zwracać uwagę na:

- **źródło produkcji** - nie należy kupować pasz niewiadomego pochodzenia, bez etykiety informującej o jej wartości pokarmowej. Często takie pasze produkowane są bez odpowiedniej analizy poszczególnych komponentów w jej skład wchodzących, jak również nie jest poddawany analizie gotowy produkt. Poza tym niemożliwe jest dokładne zbilansowanie dawki pokarmowej przy braku wartości pokarmowej koncentratu.

- **okres trwałości** - zwykle termin przydatności koncentratów i superkoncentratów do skarmiania wynosi 3 miesiące od daty produkcji. Na każdym opakowaniu powinna być ta data uwidocznioma. Nie powinno się kupować pasz przeterminowanych lub o kończącym się okresie trwałości.

- **wygląd paszy** - koncentraty nie powinny być zbrylone, stęchłe, zjełczełe czy spleśniałe. Takie pasze nie nadają się do skarmiania.

- **cena paszy** - koncentraty i superkoncentraty produkowane w dobrych wytwórniach w kraju są zwykle tańsze od importowanych, a często nie ustępują im jakością.

Sporządzając mieszankę z pasz dostępnych w gospodarstwie z udziałem koncentratów lub superkoncentratów, należy wybrać odpowiednią recepturę mieszanki (często producent zamieszcza odpowiednie receptury na opakowaniu lub w materiałach informacyjnych), a następnie wszystkie składniki we właściwej ilości wymieszać. Jeżeli gospodarstwo nie dysponuje mieszalnikiem pasz może wymieszać składniki poprzez kilkakrotne przesypanie ich warstwy łopatą.

Przestrzeganie podanych wyżej zasad zakupu i skarmiania koncentratów wysokobiałkowych pozwoli w efekcie nie tylko na racjonalne żywienie trzody chlewnej, ale również na poprawę opłacalności tuczu poprzez zmniejszenie kosztów zużycia pasz na 1 kg przyrostu masy ciała. Warto też czasem zapłacić za koncentrat więcej, mając jednocześnie pewność, że zakup ten przyniesie wymierne korzyści w postaci uzyskania oczekiwanych efektów produkcyjnych.

Cz. Mirczewska

Targowiskowe ceny rolnicze w kraju

(od 15 - 20 listopada 1993 r.)

LP	Województwo	Targowisko	Pszeni ca	Zyto	Jęczmi eń	Ziemn iaki	Prosię ta	Jaja	Jabłka	Cebula
	Jedn. miary		tys. zł /dt	tys. zł /dt	tys. zł /dt	tys. zł /dt	tys. zł /para	tys. zł para	tys. zł /kg	tys. zł /kg
50	Piotrków Tryb.	Bełchatów	240	170	230	60	1300	2.00		1.80
51	Piotrków Tryb.	Ujazd	245	170	220	70	1200	2.10	4.00	3.00
52	Płock	Sierpc	225	155	225	40	1300	1.86	4.50	1.80
53	Płock	Gostynin	235	160	210	35	1350	2.33	4.00	1.30
54	Poznań	Poznań	260	210	230	110	1180	2.10	4.40	3.50
55	Poznań	Gniezno	240	200	220	80	1100	1.90	3.50	3.00
56	Przemyśl	Przemyśl	250	190	200	80	1200	2.00	3.00	3.00
57	Przemyśl	Lubaczów	230	190	210	70	1100	2.20	3.50	2.40
58	Radom	Białobrzegi	240	180		50	1000	2.30	3.00	3.00
59	Radom	Szydłowiec	230	185	220	65	1200	2.60	4.50	2.50
60	Rzeszów	Leżajsk	250		220	70	1200	2.20	4.00	3.00
61	Siedlce	Mińsk Maz.	250	200		70	1200		4.00	2.50
62	Siedlce	Siedlce	245	205		75	1050		3.00	2.75
63	Sieradz	Warta	220	170	175	50	1150	2.20	3.50	3.00
64	Sieradz	Zduńska Wola	235	175	195	55	1250	2.35	4.50	5.00
65	Skierniewice	Sochaczew	270	180	220	60	1400	2.00	3.50	3.00
66	Ślupsk	Lębork	220		170	90	1200	2.20	3.00	3.00
67	Ślupsk	Ślupsk				120	1100	2.10	3.50	3.00
68	Suwałki	Olecko	180	140	160	60	1300	2.00	3.00	2.50
69	Suwałki	Suwałki	180	160	170	70	1200	2.00	4.00	3.00
70	Szczecin	Gryfice	280			130	1100	2.20	3.50	4.00
71	Szczecin	Stargard	280	170	215	100	1300	2.20	5.00	4.00
72	Tarnów	Dębica	260		240	80	1200			2.00
73	Tarnów	Szczucin	240	210	230		1250	2.00		1.50
74	Tarnobrzeg	Sandomierz	220	180	200	70	1200	1.70	2.00	1.40
75	Tarnobrzeg	Janów Lub.	220	200	200	90	1000	2.50	3.00	2.00
76	Toruń	Biskupiec	220	180	200		1200		3.00	3.50
77	Toruń	Grudziądz	260		220	85	1150	2.05	4.50	3.00
78	Wałbrzych	Bystrzyca	265	210	200	115	1100	2.00	5.50	3.00
79	Wałbrzych	Dzierżoniów				125	1150	2.05	3.50	2.00
80	Warszawa	Góra Kalwaria	250	180	220	60	1400	2.40	4.00	4.00
81	Warszawa	Grodzisk Maz.	260	170	240	80	1400	2.20	4.00	2.00
82	Włocławek	Skepe	200	160	200		1000	1.90	4.00	3.00
83	Włocławek	Dobrzyń	240	170	200	60	1250	2.30	5.00	2.50
84	Wrocław	Olawa	240	185	200	80	1200	2.10	3.50	2.00
85	Wrocław	Trzebnica	240			80	1300	2.20	3.50	3.00
86	Zamość	Hrubieszów					1000	2.20	3.50	2.50
87	Zielona Góra	Wolsztyn	260	180		80	1200	2.00	5.00	
88	Zielona Góra	Zagań	240	180		100	1000	1.90	5.00	

» Hodowla ślimaków - dodatkowym źródłem dochodu. »

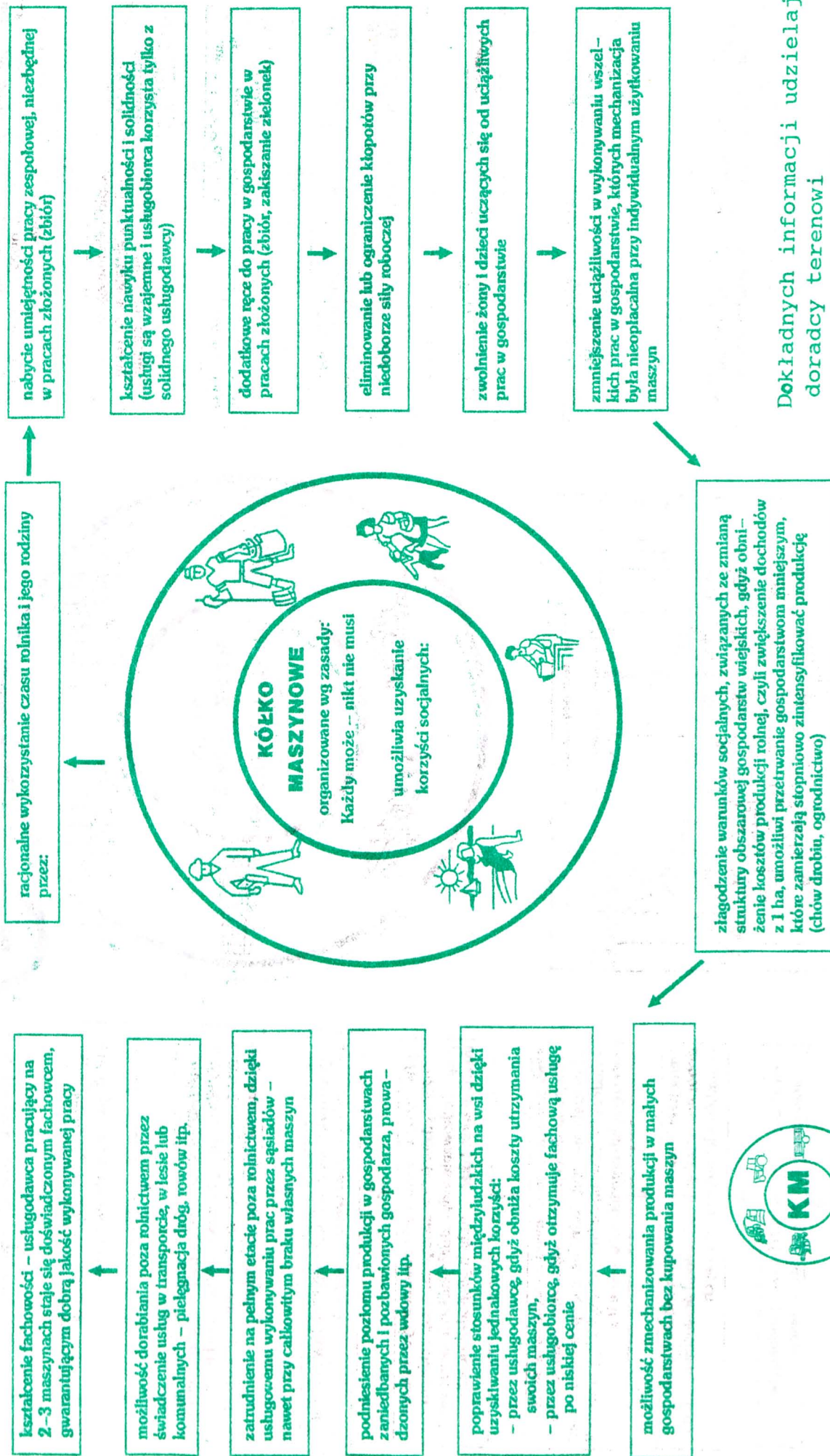
Sztuczna hodowla ślimaków jest dochodowym i stosunkowo łatwym zajęciem. Najbardziej odpowiednią do hodowli ślimaków jest afrykańska odmiana *Helix Aspersa Maxima*. Intensywny chów ślimaków prowadzi się w zaadaptowanym do tego celu pomieszczeniu zamkniętym o powierzchni 25 m², w którym należy zapewnić następujące warunki: temperatura 18-23 °C, wilgotność powietrza ok. 80-90%, oświetlenie o intensywności ok. 1000 luxów przez 16 godzin w ciągu doby, bieżąca woda w temp. otoczenia, wentylacja. Hodowla jest bezzapachowa i nie uciążliwa dla otoczenia. Ślimaki trzymają się w plastikowych pojemnikach ustawionych piętrowo i karmi się specjalnym sproszkowanym pokarmem. Raz dziennie pojemniki ze ślimakami płucze się bieżącą wodą, a następnie karmi. Po pierwszych 10-ciu miesiącach produkcji zwracają się wydatki związane z przygotowaniem i prowadzeniem fermy a także kilkunastomilionowy zysk. Firma "LUBLAND" zapewnia pełną obsługę przez cały czas prowadzenia hodowli i gwarantuje odbiór ślimaków. Dokładnych informacji udziela firma "LUBLAND", Lublin, ul. Hutnicza 3, pokój 30, tel. (081) 610-51 wew. 283. Natomiast bliższe informacje można uzyskać w Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Grabanowie.

Targowiskowe ceny rolnicze w kraju

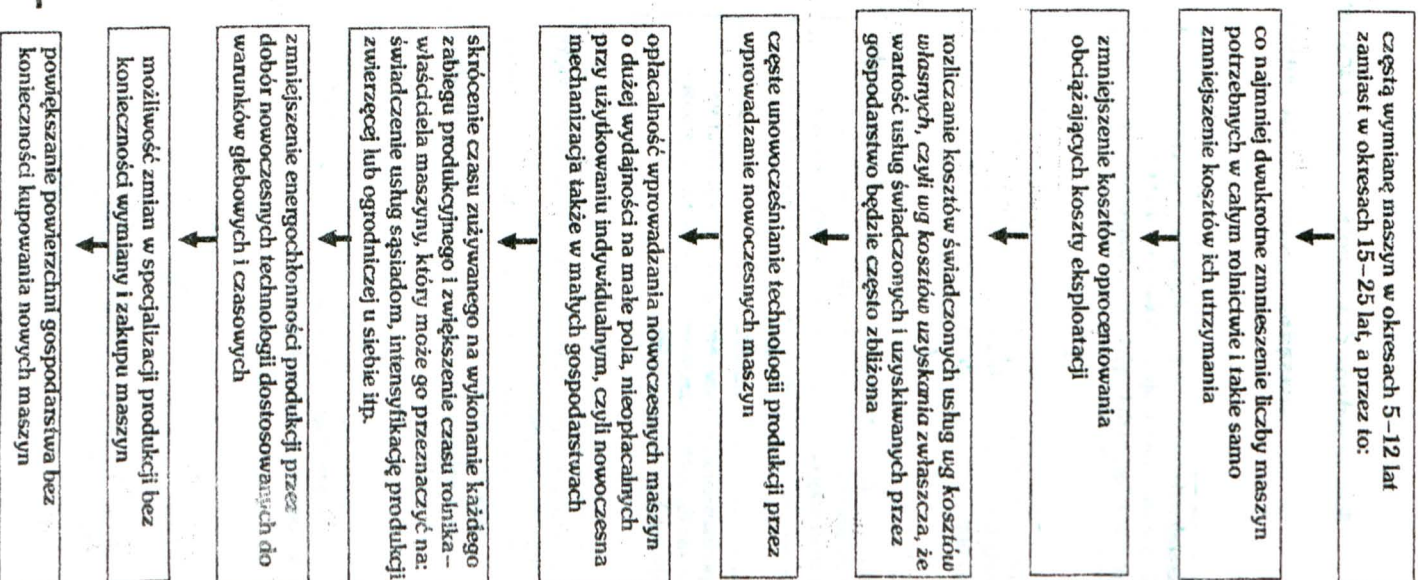
(od 15 - 20 listopada 1993 r.)

L.P.	Województwo	Targowisko	Pszeni ca	Zyto	Jęczmi eń	Ziemn iaki	Prosię ta	Jaja	Jabłka	Cebula
	Jedn. miary		tys. zł /dt	tys. zł /dt	tys. zł /dt	tys. zł /dt	tys. zł /para	tys. zł para	tys. zł /kg	tys. zł /kg
		min.	170	140	155	35	800	1.70	1.50	0.90
		max	300	275	300	140	1600	2.90	5.50	5.00
		średnie	240	190	211	77	1186	2.14	3.80	2.69
		odchylenia standard	24	26	26	22	154	0.22	0.71	0.72
1	Biała Podlaska	Wisznice	220	180	210		900		3.50	2.50
2	Biała Podlaska	Radzyń Podlaski	250	220	240		1000	2.40	4.00	2.00
3	Białystok	Sokółka	170	150	160	50	1320	1.80	4.00	3.50
4	Bielsko Biała	Wadowice	280	260	260	100	1400	2.70	4.00	2.50
5	Bielsko Biała	Żywiec	260	220	250	80	1420	2.20	4.00	2.50
6	Bydgoszcz	Czersk	220	200	200		1200			
7	Bydgoszcz	Sępólno Kraj.	210	180	200	60	950			
8	Chełm	Chełm				70	1000	2.10	4.00	3.00
9	Chełm	Krasnystaw	240		210	80	950	2.40	4.00	4.00
10	Częstochowa	Kłobuck	250	210	230	60	1200	2.00	4.00	2.50
11	Częstochowa	Mstów	230	200	210	60	1200	2.00	4.00	2.50
12	Elbląg	Orneta	200		180	75	1100	2.00	3.75	2.00
13	Elbląg	Susz	230		220	75	1200	2.00	3.50	3.00
14	Gdańsk	Kościerzyna	250	200	230		1150	2.50	4.00	3.50
15	Gdańsk	Gdańsk	275	275	265	110		2.00	4.50	2.50
16	Gorzów Wlkp.	Drezdenko	220	190	180	70	1000	2.00	4.00	2.50
17	Gorzów Wlkp.	Międzyrzecz	270	200	240	100	1000	2.00	5.00	3.00
18	Jelenia Góra	Jelenia Góra	250		220	100		2.00	4.00	3.50
20	Jelenia Góra	Bolesławiec	250	200			1000	2.15	4.50	3.00
21	Kalisz	Ostrzeszów	230	170		50	1200	2.00		
22	Kalisz	Krotoszyn	250	190		60	1200	2.30	4.00	
23	Katowice	Siewierz	240	200	210	80	1300	1.80	3.50	2.00
24	Katowice	Wodzisław	280	260	260	80	1200	2.00	3.00	3.00
25	Kielce	Nowy Korczyn	230	190	200	60	1300	2.00	4.00	3.00
26	Kielce	Włoszczowa	250	180	200	60	1000	2.50	3.50	1.80
27	Konin	Konin	270	200		100		2.00	4.50	3.00
28	Konin	Słupca	240	170		90	1200	2.30	4.00	3.50
29	Koszalin	Koszalin	240			85		2.05	3.75	2.25
30	Koszalin	Świdwin	200	140	190	140	800	2.30	5.00	4.00
31	Kraków	Krzeszowice	240	210	220	70	1600	2.50	3.00	1.30
32	Kraków	Proszowice	230		200	50	1400	2.90	3.00	0.90
33	Legnica	Głogów	230		175	65	1025	1.90	3.50	2.50
34	Legnica	Jawor	218		155	65	1100	1.85	3.75	2.15
35	Leszno	Leszno	260	200	220	70	1400	2.30	3.50	3.50
36	Leszno	Wyschowa	250	200	220	100	1150	2.10	4.50	3.00
37	Łódź	Główno	240	180	210	60	1600	2.40	4.00	3.00
38	Łódź	Pabianice	270	190		80		2.20	4.00	2.00
39	Lublin	Piaski	210	180	180	50	1000	2.20	3.00	2.50
40	Nowy Sącz	Nowy Sącz	240	240		90	1500	1.80	1.50	1.50
41	Nowy Sącz	Stary Sącz	260	230		100	1500	2.10	3.00	2.00
42	Olsztyn	Olsztyn	300		300			2.00	3.50	3.00
43	Olsztyn	Szczytno	210		190	60	1200	2.00	3.75	3.00
44	Opole	Brzeg				110	1100	2.10	4.50	2.20
45	Opole	Nysa				100	1200	2.00	3.50	2.00
46	Ostrołęka	Ostrołęka	250	180	210	60	1300	2.20	3.50	3.00
47	Ostrołęka	Wyszków	220	180	210	40	1100	2.50	5.00	3.00
48	Piła	Szamocin	220	160	200	80	1200		2.00	
49	Piła	Trzcinka	240		200	80	1100	2.20	3.00	2.50

KM to jedyna dobrowolna organizacja w życiu wsi, dająca swoim członkom – rolnikom możliwość obniżenia kosztów mechanizacji o 30–50%, a nawet o wiele więcej, w zamian za: rozsadek nakazujący liczenie swoich kosztów, solidność w pracy i wzajemne dotrzymywanie zobowiązań międzysąsiedzkich

Dokładnych informacji udzielają
doradcy terenowi
oraz mgr inż B.Filatiuk
w ODR Grabanów.

NOTOWANIA Z TARGÓW I JARMARKÓW

SPORZĄDZONE PRZEZ OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO W GRABANOWIE

.../Ceny w tys. zł za jednostkę)

Wyszczególnienie	J.M.	Wisznice 22.11.93r.	Parczew 23.11.93r.	Łosice 24.11.93r.	Piszczac 24.11.93r.	Radzyń Podlaski 24.11.93r.	Międzyrzec Podlaski 25.11.93r.	Biała Podlaska 25.11.93r.
pszenica	q	220	-	240 - 250	210 - 220	250 - 280	270 - 300	250 - 270
pszenżyto	q	-	-	220	-	230 - 240	-	220 - 240
żyto	q	180 - 200	-	210 - 220	180	220 - 230	220	190
jęczmień	q	210 - 220	-	260	200	230 - 240	-	-
owies	q	190 - 200	-	230	190	220 - 230	250	220 - 240
mieszanka zbożowa	q	200	-	230 - 240	190 - 200	-	-	-
królik	kg	-	13	-	-	-	-	-
prosięta 10-15 kg	para	900 - 1000	1000 - 1150	1100 - 1200	1000 - 1200	1200 - 1300	1100 - 1600	900 - 1200
prosięta pow. 15kg	para	1200 - 1300	1200 - 1300	1300	-	1500 - 1600	-	-
krowa	szt.	-	-	5500 - 8000	8000 - 9000	-	8000	-
krowa z cielęciem	szt.	-	-	8500 - 10000	-	-	-	-
jaja	szt.	-	3	2,5	-	3,3	3 - 3,5	2,75 - 3
jablko	kg	3 - 4	2,5 - 5	3,5 - 4	4	4	2,5 - 5	4 - 5
cebula	kg	2,5	2,5 - 3	3	2,6	2,5	3	-
orzechy włoskie	kg	-	17	-	-	-	-	-
marchew	kg	-	3	-	-	3	3	3
gruszki	kg	-	7 - 10	-	-	-	7 - 8	-
buraki czerwone	kg	-	-	-	-	-	-	6
seler	kg	-	-	-	-	-	-	6
kapusta	kg	-	-	-	-	-	1	-
prowit T za 45 kg	worek	-	-	-	-	-	200	-
koń	szt.	-	-	-	18000	-	-	-

Uwagi:

Wisznice: zboża - podaż mała, popyt mały
 prosięta - podaż średnia, popyt średni
 Łosice: zboża - podaż średnia, popyt średni
 prosięta - podaż średnia, popyt mały
 Biała Podlaska: zboża - podaż mała, popyt średni
 prosięta - podaż mała, popyt duży
 Parczew: prosięta - podaż mała, popyt duży

Radzyń Podlaski: zboża - podaż średnia, popyt średni
 prosięta - podaż duża, popyt duży
 Piszczac: zboża - podaż mała, popyt duży
 prosięta - podaż mała, popyt średni
 Międzyrzec Podlaski: zboża - podaż mała, popyt duży
 prosięta - podaż średnia, popyt średni.

Jak założyć księgę wieczystą?

Odpowiedzi na powyższe pytanie należy szukać w ustawie z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 19, poz. 147 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 18 marca 1992 r. w sprawie wykonania przepisów ustawy o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 29, poz. 128). Celem ksiąg wieczystych jest zapewnienie bezpieczeństwa obrotu nieruchomościami. Cel ten determinuje zarazem prawne skutki wpisów wieczystoksięgowych. **Księgi wieczyste zakłada się dla nieruchomości, które: nie miały i nie mają urządzonych ksiąg wieczystych, istniejące księgi utraciły swoją moc, księgi zaginęły lub uległy zniszczeniu.**

Księgi wieczyste zakłada i prowadzi sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce położenia nieruchomości. Z wnioskiem o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości państwowych występuje właściwa państwowa jednostka organizacyjna (organ administracji, państwowa osoba prawna, państwowa jednostka budżetowa itp.), której oddano tę nieruchomość w użytkowanie wieczyste.

Księga dla nieruchomości stanowiącej własność prywatną może być założona na wniosek właściciela nieruchomości, osoby, której przysługuje ograniczone prawo rzeczowe, wierzyciela, któremu przysługuje prawo mogące być wpisane do księgi, w pewnych przypadkach także na wniosek organu administracji.

Niezależnie od tego sąd obowiązany jest wszcząć z urzędu postępowanie o założenie księgi wieczystej, jeżeli poweźmie wiadomość, że dana nieruchomość zmieniła właściciela.

Przepisy o księgach wieczystych wymagają, aby wniosek miał formę pisma procesowego, poza przypadkiem, gdy

wniosek taki wynika z treści aktu notarialnego o przeniesienie prawa własności nieruchomości. Powinien on zawierać w szczególności:

- wskazanie księgi wieczystej, która uległa zniszczeniu lub zaginęła, wskazanie zbioru dokumentów, ewentualnie odpowiednie oświadczenie wnioskodawcy (jeżeli nieruchomość nie miała ani księgi wieczystej, ani też zbioru dokumentów),

- określenie miejsca położenia nieruchomości, jej powierzchni oraz sposobu korzystania z niej,

- wyszczególnienie wszystkich osób, na których rzecz własność ma być wpisana, ze wskazaniem ich adresów, ewentualnie oświadczenie wnioskodawcy, że niektóre z tych danych pozostają dla niego nie znane,

- przytoczenie tytułu własności nieruchomości,

- wyliczenie obciążających nieruchomości ograniczonych praw rzeczowych lub ograniczeń w rozporządzaniu nią, ewentualnie oświadczenie wnioskodawcy, że nie dysponuje wiedzą o istnieniu takich praw lub ograniczeń.

Do wniosku należy załączyć dokumenty stanowiące podstawę wpisu nieruchomości do księgi wieczystej oraz dokumenty stwierdzające nabycie prawa własności tej nieruchomości (dokumenty nie są wymagane, jeśli prawo własności było ujawnione w zbiorze dokumentów).

Inne dane (wynikające z charakteru nieruchomości) są wymagane dla wniosku o założenie księgi wieczystej dla własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu. **Niezbędne jest, aby wniosek w tym przedmiocie zawierał:**

- określenie miejsca położenia lokalu i jego powierzchni,

- wskazanie osoby, której przysługuje własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu,

- przytoczenie tytułu nabycia prawa do tego lokalu oraz oświadczenie zarządcy spółdzielni o przyjęciu wnioskodawcy w poczet członków spółdzielni,

- wyszczególnienie obciążających to prawo ograniczonych praw rzeczowych lub ograniczeń w rozporządzaniu nim, ewentualnie oświadczenie wnioskodawcy, że nie posiada wiedzy o istnieniu takich praw lub ograniczeń.

Do wniosku należy załączyć dokumenty stwierdzające nabycie własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu oraz dokumenty stanowiące podstawę jego oznaczenia.

Sąd w postępowaniu o założenie księgi wieczystej przeprowadza dowody stosowne do zaistniałych okoliczności. Głównie bierze pod uwagę zbiory dokumentów, dokumenty pozostałe po zaginionej lub zniszczonej księdze wieczystej, zachowane fragmenty tej księgi, jak również dane z ewidencji gruntów i budynków. Nadto dla ustalenia koniecznych dowodów przeprowadza się odpowiednie postępowanie wyjaśniające.

Może się zdarzyć, że uzyskane tą drogą dowody nie wystarczą do wykazania prawa własności tego, kto ma być wpisany w zakładanej księdze wieczystej. W tym przypadku sąd wydaje zarządzenie o dokonaniu obwieszczeń publicznych zawierających m.in. wezwanie wszystkich uprawnionych do zgłoszenia swoich praw i przedłożenia posiadanych dokumentów dla uzasadnienia przysługującego im prawa własności, ograniczonego prawa rzeczowego albo też prawa ograniczającego możliwość rozporządzania nieruchomością.

O założeniu księgi i dokonaniu w niej wpisów zawiadamia się wszystkich zainteresowanych, a nadto właściwy organ prowadzący ewidencję gruntów i budynków.

Od orzeczeń i zarządzeń w przedmiocie zakładania ksiąg wieczystych i dokonywania wpisów przysługują zainteresowanym środki odwoławcze. Środki te – zażalenie i rewizja – rozpoznaje sąd wojewódzki jako sąd rewizyjny.

WITOLD BUGAJNY

Prawo Przedsiębiorcy Nr 19 z października 1993 r.

Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Grabanowie

organizuje w dniu 19.12.1993 r. godz. 10³⁰ w ZDR Biała Podlaska ul. Żeromskiego 3 spotkanie pszczelarzy z udziałem lekarzy medycyny.

Omówione będą zagadnienia dotyczące stosowania produktów pszczelich w lecznictwie.

Ogłoszenia

PARCHONIUK SŁAWOMIR zam. Wólka Kościeniewicka
gm. Piszczac
Sprzedam wiązalkę WC-5 w dobrym stanie

KRZESKI ANDRZEJ zam. Kołczyn
gm. Rokitno tel. Rokitno 59
Tanio sprzedam: snopowiązałkę WC-5, młocarnię Lubliniankę stan b.dobry

Potrawy wigilijne.

Stół wigilijny - koniecznie przykryty śnieżno-białym obrusem, świece udekorowane tzw. stroikiem świątecznym. Obok na talerzu opłatek i wspaniałe potrawy wigilijne, przygotowane tradycyjnie tak samo od wielu lat. Koniecznie też jedno nakrycie dodatkowe dla przypadkowego gościa.

Na stole w pierwszej kolejności stawiamy pięknie udekorowane dania z ryb i śledzi, owoce i kompot.

Jako pierwsze danie podajemy do wyboru:

- Barszcz czerwony z uszkami.
- Zupę migdałową.
- Zupę grzybową z kluskami.
- Zupę rybną z grzankami.
- Wigilijny żurek.
- Zupę rybną królewską.

Barszcz czerwony z uszkami jest najpopularniejszym daniem, jakie wymieniłam. Mniej popularną jest zupa rybna królewska, której przepis podaję:

Zupa rybna królewska.

1 kg różnych ryb, włoszczyzna, cebula, 3 jaja, 100 g ryżu, 2 łyżki oleju lub margaryny, łyżeczka soli.

Ugotować ryż z łyżeczką tłuszczu. Rybę natrzeć solą, usmażyć na oleju, chwilę poddusić. Gdy ryba przestygnie obrać ją z ości. Następnie ugotować wywar z jarzyn. Obrane z ości ryby, ryż i ugotowane na twardo jaja przepuścić przez maszynkę, zalać wywarem z jarzyn i razem zagotować. Przed podaniem przetrzeć zupę przez sito. Podawać z grzankami z bułki lub pulpetami z ryb.

Po barszczu czy zupie proponujemy śledzie, które stawiamy wcześniej na stole. Przyrządzamy je w następujący sposób:

- Śledzie w śmietanie.
- Śledzie po królewsku.
- Rolmopsy.
- Śledź ze śliwkami.
- Śledź w oleju.
- Śledź w sosie musztardowym.
- Śledź po węgiersku.
- Śledź po japońsku.
- Śledź marynowany.
- Sałatka śledziowa.

Śledź po królewsku.

50 dkg śledzi, sok z połowy cytryny, 2 łyżki oleju słonecznikowego, 6 jaj, 2 łyżki gęstego majonezu, strąk czerwonej marynowanej papryki, 2 łyżki posiekanej natki pietruszki.

Wymoczone i oczyszczone śledzie podzielić na połówki, skropić sokiem z cytryny i olejem, pozostawić na 30 min. w chłodnym pomieszczeniu. Ugotowane na twardo i obrane jaja przekroić na pół. Każdą połówkę owinąć filetem śledziowym i spiąć wykałaczką.

Półmisek posypać natką pietruszki, potem wyłożyć majonez i ułożyć jaja zawinięte w filety a każdy z nich udekorować paskiem czerwonej papryki. Całość udekorować natką pietruszki.

Ryby podajemy przyrządzone w sposób następujący:

- Szczupak po żydowsku.
- Karp na szaro.
- Sandacz z jajami.
- Karp w galarecie.
- Ryba w sosie winno-orzechowym.
- Szczupak z chrzanem.
- Karasie z cebulą.
- Lin w czerwonej kapuście.
- Krążki z karpia z chrzanem.
- Karp na niebiesko.
- Ryba po grecku.
- Sandacz z jarzynami.

Lin w czerwonej kapuście.

1 kg lina, główka czerwonej kapusty, cytryna, cebula, szklanka czerwonego wytrawnego wina, sól, łyżeczka cukru, łyżka masła i łyżka mąki

Kapustę poszatkować, sparzyć, odcedzić, skropić sokiem z cytryny i posolić. W rondlu zasmażyć łyżkę masła z drobno posiekaną cebulą, dodać łyżkę mąki, rozmieszać i rozprószyć winem. Włożyć kapustę, dodać cukier, dokładnie wymieszać i dusić około 30 min. pod przykryciem na małym ogniu. Oczyszczoną liną sparzyć wrzątkiem, pokrajać w dzwonka, nasolić, włożyć do kapusty i przykryć dobrze warstwą kapusty. Wszystko dusić około 40 min. pod przykryciem. Rybę ułożyć na półmisku, obkładając czerwoną kapustą.

Po podaniu w/w potraw podajemy drugie dania, które mogą stanowić następujące potrawy:

- Łazanki z kapustą.
- Gołąbki z ryżem i grzybami.
- Pierogi z mąki gryczanej.
- Kapusta z grzybami i krokietami.
- Kotlety z suszonych grzybów.
- Pierożki z suszonymi śliwkami.
- Pieczarki panierowane.

Kotlety z suszonych grzybów.

7 dkg suszonych grzybów, 2 małe bułki, 2 cebule, łyżka natki pietruszki, do panierowania: jajko, mąka, bułka tarta, olej do smażenia.

Namoczone grzyby ugotować (wywar wykorzystać do zupy grzybowej lub sosu). Ugotowane grzyby i namoczoną bułkę przepuścić przez maszynkę. Posiekaną cebulę zeszklić na oleju, dodać sól, pieprz, jajko i natkę pietruszki, wszystko dokładnie wymieszać. Wyrabiać nieduże kotleciki, panierować je w mące, jajku i bułce, smażyć na oleju z obu stron. Podawać z sosem grzybowym lub cebulowym.

Po drugim daniu podajemy desery lub ciasta wigilijne:

- Piernik.
- Kutia.
- Galaretki owocowe.
- Makowiec.
- Wigilijne ciasteczka.

Kutia jest deserem znanym ale chcę przypomnieć jej przygotowanie.

Kutia.

1 szklanka ziarna pszenicy, 1 szklanka maku i 1 szklanka miodu.

Pszenicę ugotować do miękkości, zmieniając kilkakrotnie wodę podczas gotowania. Potem osączyć na sicie. Ugotowany mak utrzeć w makutrze, wymieszać z pszenicą i rozpuszczonym miodem. Ułożyć w salaterce. Podawać lekko schłodzoną. Można podać bakalie (rodzynki, orzechy, migdały, daktyle).

Piernik wigilijny.

6 jaj, 6 łyżek cukru, 6 łyżek miodu, 6 łyżek oleju, 6 czubatych łyżek mąki, 1 przyprawa do piernika, 1 płaska łyżeczka proszku do pieczenia, 1 łyżeczka sody.

Jaja ubić z cukrem na puszystą masę, dodać rozpuszczony i ostudzony miód, olej oraz mąkę, wymieszaną z sodą, proszkiem i przyprawą do piernika. Przełożyć ciasto do średniej wielkości blaszki i piec około 1 godz. Upieczony piernik można przełożyć marmoladą lub kremem i polać polewą.

Przy ciastach podajemy kawę, herbatę lub kompot.

Podalam małą ilość przepisów. Jeżeli gospodynie chciałyby więcej przepisów zapraszam po poradę i przepisy do specjalistek d/s wgd do Zespołów Doradztwa Rolniczego. Zapraszam także na pokazy żywieniowe z tego zakresu, które organizujemy w terenie.

Przepisy wybrała: Maria Wołos
specj. d/s wgd.

Podatek od spadków i darowizn

w przypadku dziedziczenia gospodarstw rolnych.

Nie płacą podatku osoby, które otrzymały w drodze spadku lub darowizny własność (albo prawo użytkowania wieczystego) gospodarstwa rolnego lub jego części, czy też działkę przyzagrodową. Za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeśli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

Jeśli w skład otrzymanego gospodarstwa rolnego wchodzi:

- budynki, w których prowadzi się specjalistyczny chów i wylęg drobiu,
- budynki zajęte na cele specjalistycznej hodowli zwierząt wraz z urządzeniami i stadem zwierząt,
- urządzenia służące do prowadzenia upraw specjalnych (inspekty, szklarnie, pieczarkarnie, chłodnie, przechowalnie owoców itp.),

● nadwyżki wartości obszaru sadów ponad 3 ha, to zwolnienie podatkowe od tych składników dotyczy osób zaliczanych do I grupy podatkowej, pod warunkiem jednak, że osoby te będą prowadziły nadal to gospodarstwo przez co najmniej 5 lat od dnia przyjęcia spadku lub darowizny.

Jeżeli darowizna lub sprzedaż takiego gospodarstwa nastąpi wcześniej (np. po 2 latach od dnia przyjęcia spadku) wskutek zdarzenia losowego uniemożliwiającego dalsze prowadzenie gospodarstwa (np. inwalidztwo, powódź), podatek ulegnie obniżeniu proporcjonalnie do okresu prowadzenia gospodarstwa przez spadkobiercę lub obdarowanego.

Zwolnienia od podatku nie stosuje się w stosunku do budynków mieszkalnych, jeśli są składnikiem spadkowego lub darowanego gospodarstwa rolnego - z wyjątkiem nabywanych w drodze spadku budynków mieszkalnych nadanych na podstawie przepisów o osadnictwie rolnym, które od podatku zostały zwolnione.

Zwolnieni od podatku są również:

- nabywcy praw do wkładów w rolniczej spółdzielni produkcyjnej oraz wkładów w spółdzielni kółek rolniczych,
- nabywcy własności fizycznie wydzielonych części nieruchomości w drodze zasiedzenia - jeśli są oni współwłaścicielami ułamkowych części nieruchomości zwolnienie przysługuje do wysokości udziału we współwłasności.

Rolnik otrzymujący w drodze spadku lub darowizny pojazdy i maszyny rolnicze lub części do nich nie płaci podatku od spadku czy darowizny, pod warunkiem, że w ciągu 3 lat od daty otrzymania nie zostaną przez niego sprzedane ani darowane osobom trzecim. Jeżeli warunek ten nie zostanie spełniony, rolnik będzie musiał podatek zapłacić.

Nie płacą podatku osoby zaliczone do I i II grupy podatkowej, jeśli nabyły w drodze spadku przedmioty wyposażenia mieszkania, pościel, odzież, bieliznę, a także narzędzia pracy przeznaczone do użytku w gospodarstwie domowym.

(Przepisy prawne zawarte są w ustawie z 28 lipca 1983 r. o podatku od spadku i darowizn - Dz.U. nr 42 oraz w rozporządzeniu ministra finansów z 18 czerwca 1993 r. w sprawie

FUNDACJE ROLNE

Fundacja Wspomagająca zaopatrzenie Wsi w Wodę

01-015 Warszawa, Skwer Kardynała S. Wyszyńskiego 6.

Fundacja na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa (FDPA)

00-924 Warszawa, ul. Niekańska 35.

Fundacja "Pomoc Rodzinie Wiejskiej"

00-950 Warszawa, ul. Szkolna 2/4.

Fundacja "Młodzi Rolnicy"

00-950 Warszawa, ul. Szkolna 2/4.

Fundacja Rolnictwa Biodynamicznego im. Rudolfa Steinera

86-060 Nowa Wieś Wielka, Prądocin, woj.bydgoskie.

Fundacja "Agro-Fund"

01-793 Warszawa, ul. Rydygiera 12.

Fundacja "Spółdzielczy Fundusz Socjalny Wsi"

00-950 Warszawa, ul. Kopernika 30.

Fundacja im. W. Witosa na Rzecz Wspierania Inicjatyw w Zakresie Rozwoju Wsi

00-628 Warszawa, ul. Hoża 66/68.

Małopolska Fundacja Rolnictwa

30-009 Kraków, ul. Friedleina 6/14.

Fundacja im. prof. Pijanowskiego "Dobre mleko"

00-628 Warszawa, ul. Hoża 66/68.

Fundacja - Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej "Co-unterpart Fund"

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30 p. 310.

Polska Fundacja Parlamentarna Rozwoju Wsi i Rolnictwa

00-628 Warszawa, ul. Hoża 66/68 p. 123.

Fundacja "Młodzi Ogrodnicy"

00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20.

Fundacja "Len"

00-336 Warszawa, ul. Kopernika 34.

Fundacja Rolnicza

00-015 Warszawa, Skwer Kardynała S. Wyszyńskiego 6.

Fundacja Spółdzielczości Wiejskiej

00-113 Warszawa, ul. Jasna 1, p. 202 i 208.

Rolnicze Forum Europy Środkowej i Wschodniej

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30 p. 30.

Fundacja "Fundusz Kapitałowy"

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30 p. 432.

Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA)

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30 p. 253.

Informacje o zarejestrowanych fundacjach działających w sferze rolnictwa i jego otoczenia można uzyskać w Ministerstwie Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w Gabinetie Ministra w Warszawie, ul. Wspólna 30, p. 158, tel. 623-27-22.

JAK PRZEDŁUŻYC ŻYWOTNOŚĆ CIĄGNIKÓW MTZ-80/82 i T-25 ?

Na podlaskiej ziemi można zauważyć dużo pracujących ciągników produkcji radzieckiej. Ich stan techniczny po kilku latach eksploatacji jest bardzo różny. Z uwagi na brak specjalistycznych zakładów naprawczych remonty wykonywane są w różnych, niejednokrotnie prymitywnych warunkach. Niemniej jednak, jeśli były wykonywane przez wyspecjalizowanych fachowców naprawy gwarantują długotrwałą, bezawaryjną pracę pod jednym jednak warunkiem. Mam tu na myśli docieranie zespołów. Nowe powierzchnie detali posiadają dużą chropowatość wskutek czego powstaje podwyższone ciśnienie jednostkowe.

Zespoły i podzespoły nowych ciągników oraz te, które przeszły kapitalny remont wymagają stopniowego dotarcia. W czasie docierania ciągnik powinien pracować przy zmniejszonych obciążeniach. W skład eksploatacyjnego docierania wchodzi: docieranie niobciążonego i obciążonego silnika, docieranie układu hydraulicznego. Przed docieraniem trzeba sprawdzić i ewentualnie wyregulować naciąg pasków klinowych wentylatora, generatora i kompresora, ciśnienie w ogumieniu, układ kierowniczy. Po uruchomieniu silnik powinien pracować po 5 minut na obrotach minimalnych, średnich i maksymalnych bez obciążenia. W międzyczasie sprawdzamy szczelność i rytmiczność pracy silnika, wskazania przyrządów pomiarowych.

Podnośnik hydrauliczny ciągnika docieramy w fazie początkowej również bez obciążenia. Sprawdzamy szczelność sekcji rozdzielacza i siłownika. Wykonujemy manewr podnoszenia i opuszczania kilkakrotnie. Następnie podnośnik obciążamy do 150 kg i poprzez podnoszenie i opuszczanie prowadzimy docieranie w ciągu 10 minut. Zwiększamy obroty silnika do maksymalnych i kontynuujemy docieranie przez 10-15 minut. Podnoszenie i opuszczanie ciężaru winno się odbywać nie częściej niż raz na minutę. Ciężar powinien być podnoszony płynnie, bez drżenia i natychmiast po przestawieniu dźwigni na podnoszenie. Temperatura oleju przy docieraniu powinna wynosić 40-50°C. Niedopuszczalny jest wyciek oleju.

Bez obciążenia ciągniki powinny być docierane na wszystkich przełożeniach do przodu i do tyłu przez 5 godzin. Olej nie powinien nagrzewać się do temperatury wyższej niż 90°C.

Hamulce powinny być sprawne i bezpiecznie utrzymać ciągnik na skłonie do 20°C.

Pod obciążeniem ciągniki docierane są w ciągu 45-60 godzin jak podano w tabeli 1 i 2. Przy docieraniu pod obciążeniem ciągniki wykorzystywane są w transporcie i pracach polowych nie wymagających dużych sił uciągu.

Docieranie obciążonego ciągnika MTZ-80/82 /tabela 1/

Etap docierania	Obciążenie na ha-ku/ton	Czas trwania docierania na przełożeniach w godzinach				
		III	IV	V	VI	VI
I	0,45	5	5	5	3	3
II	0,60	5	5	5	3	-
III	0,90	5	5	5	-	-

Docieranie obciążonego ciągnika T-25A

Etap docierania	Obciążenie na ha-ku/ton	Czas trwania docierania na przełożeniach w godzinach				
		I	II	III	IV	V
I	0,15	3	3	3	4	1
II	0,25	5	5	4	-	1
III	0,35	5	7	-	-	-
IV	0,46	4	-	-	-	-

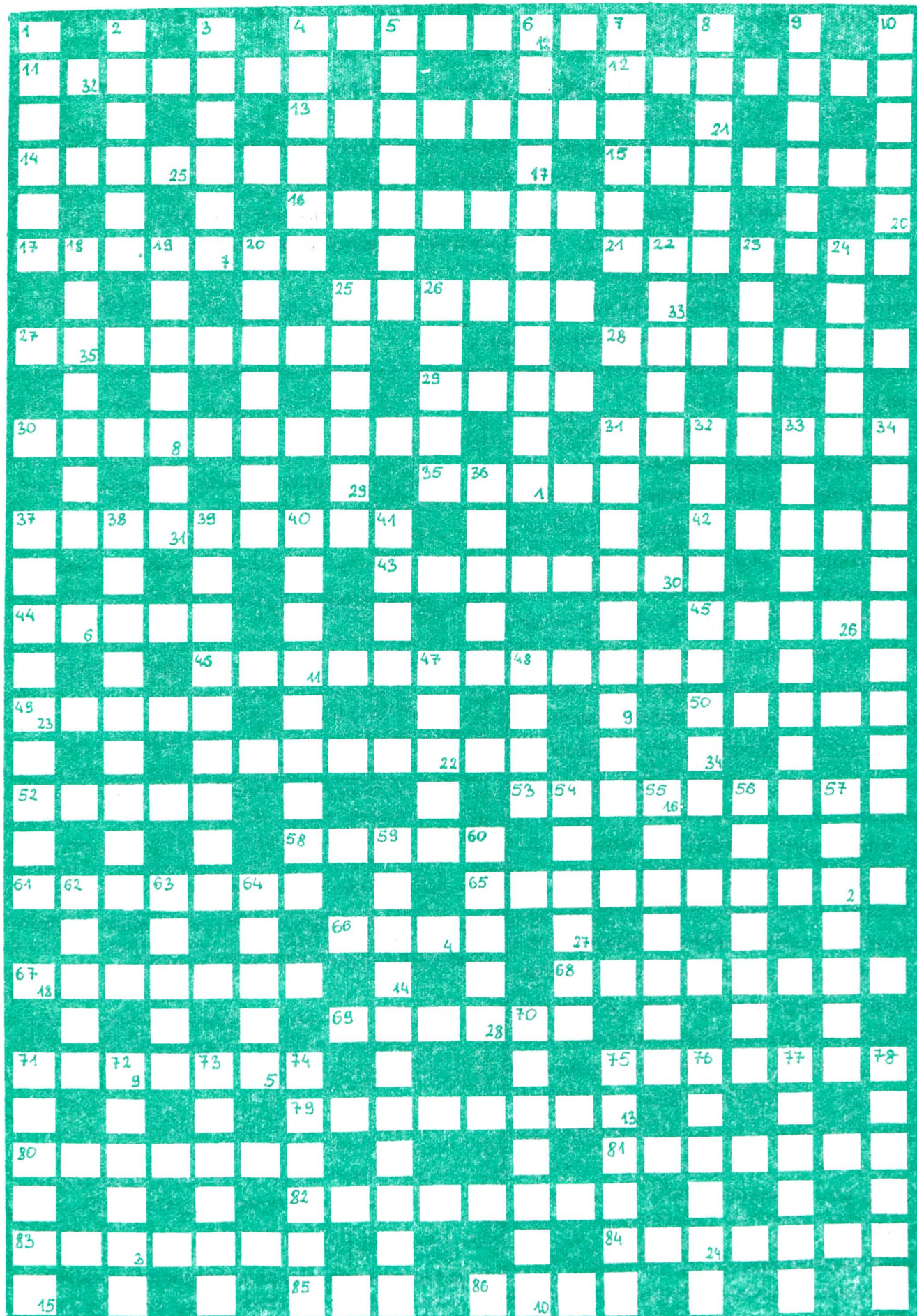
Wspomniane wyżej ciągniki po remoncie bieżącym względnie głównym należy docierać zgodnie z tabelą 3

Nazwa	Obciążenie	Czas trwania docierania
Silnik	Bez obciążenia	15-25 min.
Ciągnik	Bez obciążenia na wszystkich przełożeniach	po 30 min.
	Po obciążeniu /50% od nominalnego/ na wszystkich przełożeniach do przodu	10 godz.

Wspomniane wyżej parametry należy uważać za minimalne.

Na podstawie instrukcji oprac. mgr inż. B. Filatiuk

Krzyżówka Nr 15

Poziomo:

4) ogrzewany w temperaturze 60°-100° w celu przechowywania, 11) odpady przy zdejmowaniu kory z kłoców, 12) ateńskie wzgórze, 13) miasto wojewódzkie, 14) krab wschodniego Atlantyku, 15) siła, moc fizyczna, 16) białaczka, 17) Pan Jezus na rękach Matki Boskiej, 21) wynajmuje mieszkanie, 25) japoński strój, 27) Kaukaski kobierzec lub kraina nad morzem Kaspijskim, 28) pachnie w domu w czasie świąt Bożego Narodzenia, 29) imię gruzińskiej arcymistrzyni szachowej, 30) naczelny "Doradztwa Rolniczego", 31) mineralny nawóz azotowy, 35) rodzaj smaru maszynowego, 37) gra w kościele, 42) baranica, 43) pantery, 44) narzędzie do pisania w kamieniu, 45) nadwaga, otyłość, 46) wodolecznictwo, 49) do robienia mąki, 50) diabeł, szatan, 51) pozornie przybliża, 52) zeszyt do zapisków, 53) cieśnina na morzu Arktycznym, 58) pasza dla zwierząt, 61) sprzymierzeńcy, sojusznicy, 65) włoski żandarm, 66) makroelement nawozowy, 67) do usuwania kurzu, 68) droga kuli po wystrzale, 69) warcabowa figura, 71) podstawowy sprzęt w kuźni, 75) towar lichy, marnej jakości, 79) ostrokół, rzadki płot, 80) maszyny na budowie, 81) imię Nowotki, 82) zaszywanie dziur, 83) wyspiarskie państwo na Oceanie Indyjskim, 84) autor "Chłopów", 85) wiosną pływa po rzece, 86) pokój w chacie.

Pionowo:

1) ułożenie ciała jeźdźca w siodle, 2) buty na zimę, 3) przysłowiowo związany z garncem, 4) małe kury lub wrony, 5) miasto w Gruzji, stolica Abchazji, 6) rosyjski kompozytor, 7) pierwiastek chemiczny o l.at. 73, 8) maszyna prosta, 9) zwózka zboża, 10) najmniejsza gwiazda w gwiazdozbiornie Orła, 18) lekarz samouk, 19) wybór króla, 20) goście nieproszeni, natręci, 22) rodzaj farby, 23) angielskie imię żeńskie, 24) filmowa nagroda, 25) izraelski parlament, 26) pisemne ponaglenie, 31) polski polistyren modny w latach osiemdziesiątych, 32) przetarg, 33) wożenie towarów, 34) elegancki gips, 36) śpiewające miasto, 37) rundy wokół boiska, 38) leguminy, waty itp., 39) malarz angielski żył w latach 1894-1982, 40) brązowy zapaśnik z Igrzysk Olimpijskich w 1980 r., 41) imię Moro Włoskiego polityka, 47) indiański talizman, 48) klub piłkarski z Madrytu, 54) czarny kontynent, 55) mała a w oczy szczypie, 56) żeglarz z Bagdadu..., 57) najwyższa góra świata, 59) oczlik, drobnoustrój, 60) w pracy zawsze udaje, 62) nigdy nie śpi, 63) pani na Olimpie, 64) na nim stoją marmurowe figury, 70) muzyczny pracownik więzienia, 71) dobre interesy, 72) puszczenie czegoś do obiegu, 73) jezioro mazurskie, 74) metalowy odpad, 75) imię żeńskie w Rosji, 76) przedstawiciel czystej rasy w przedwojennych Niemczech, 77) sterolotka, część usterzenia samolotu, 78) dawny lotnik.

Litery z kratek ponumerowanych w dolnym prawym rogu od 1 do 35 dadzą dodatkowe rozwiązanie.

Hasło z krzyżówki nr 14

"Dodatki paszowe to jest to"

OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO w GRABANOWIE

organizuje kursy:

- operator kombajnów zbożowych^x
- operator pras wysokiego zgniotu
- operator kombajnów ziemniaczanych
- chemizacji rolnictwa 5 dniowe^{xx}
- chemizacji rolnictwa 1 dniowe

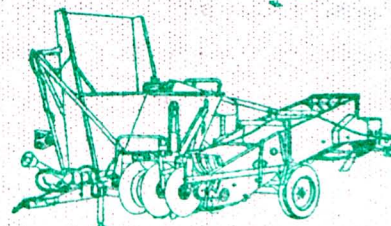
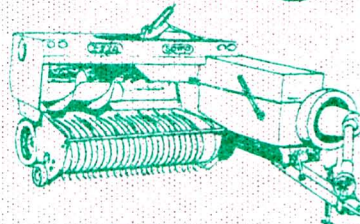
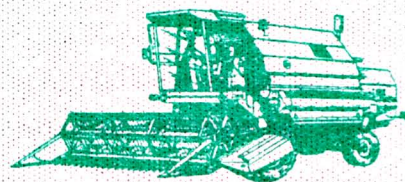
x - obowiązuje 3-letni staż jako kierowca ciągnika rolniczego

xx - dla słuchaczy, którzy nie posiadają uprawnień z roku ubiegłego

Zgłoszenia należy kierować na piśmie na adres:

ODR Grabanów 21-500 Biała Podlaska

Koszty kursu po cenach konkurencyjnych.

Zmiany w sposobie żywienia trzody chlewnej

w gospodarstwie Łuciuka Zbigniewa

Gospodarstwo o pow. 29 ha w tym 2 ha pastwisk i 1 ha łąki specjalizuje się w produkcji żywca wieprzowego w miejscowości Krzywówka gmina Sławatycze. Rocznie odstarcza się od 100 - 130 sztuk tuczników. Do roku 1993 trzoda chlewna w gospodarstwie była żywiona metodą tradycyjną. Podstawą w żywieniu stanowiły ziemniaki i śruta z własnych upraw. Rolnik postanowił zmienić sposób żywienia w swojej chlewni chcąc poprawić efektywność wykorzystania paszy, zmniejszenie nakładów pracy, oraz lepsze wykorzystanie budynku, którym dysponuje. W tym celu zostały przeprowadzone następujące zmiany:

1. Zakup gniotownika do rozdrabniania zboża. Gniotownik zastąpił 2 śrutowniki, które potrzebowały więcej energii elektrycznej i czas rozdrabniania był kilkakrotnie dłuższy. Poza tym zboże gniecione ma lepszą strawność i straty przy skarmianiu są mniejsze.
2. Następną zmianą w żywieniu trzody chlewnej w gospodarstwie jest zastosowanie mączki mięsno kostnej o zawartości białka strawnego 71,4 %. Rolnik zawierając umowę z Zakładami Mięsnymi w Łukowie zobowiązał się do dostarczenia w 1993 r. 100 tuczników. w zamian za to ma możliwość kupna mączki mięsno kostnej w cenie 410 tys. za 1q, to jest około 50% ceny rynkowej. Ze względu na bardzo wysoką zawartość białka w mączce mięsno - kostnej oraz przystępnej cenie koszt żywienia znacznie się obniża. Zawartość mączki w sporządzonej mieszance wynosi 10%.
Po zastosowaniu mączki rolnik stwierdził:
 - prosięta przy odsadzeniu od macior łatwiej przystosowują się do samodzielnego żywienia,
 - poprawiła się zdrowotność zwierząt,
 - zwiększyła się plenność.
3. Zasadniczą zmianą w sposobie żywienia jest wprowadzenie dwóch automatów do żywienia na sucho. Zastosowano 2 autokarmniki typ F- H3 duńskiej firmy Wagner Domino przeznaczone dla 20-25 sztuk każdy od wagi 20 kg do wagi ubojowej. Wymiary autokarmnika- 1025 mm x 750 mm x 375 mm pojemność 105 l- ok. 70 kg paszy. Rolnik instalując autokarmniki zaoszczędził około 40% powierzchni użytkowej chlewni. 50 tuczników żywionych me-

todą tradycyjną zajmowały 10 kójców, natomiast przy pomocy autokarmników zajmują powierzchnię równą 6 kójców. Automaty przystosowane są do spożywania paszy suchej. Mieszanka treściwa zasypywana jest 2 razy dziennie po około 20 kg do 1 automatu. Istnieje możliwość zasypywania 1 raz na dobę. Warchlaki żywione mają wagę od 25 - 35 kg i zużywają około 1,5 kg na sztukę w ciągu doby. W skład mieszanki wchodzi śruta z pszenżyta, jęczmienia, owsa + 10% mączki mięsno- kostnej.

Obok automatów zamontowane są poidła automatyczne smoczkowe. Tuczniki mają dostęp przez całą dobę do świeżej wody. Rolnik twierdzi, że przez ciągły dostęp do świeżej wody świnie w mniejszym stopniu chorują na chorobę obrzękową. Oprócz paszy treściwej warchlakom podaje się 2 razy dziennie zielonkę z koniczyny perskiej. Zwierzęta zielonkę spożywają do woli.

W porównaniu z poprzednim sposobem żywienia czas przygotowania paszy i zadawania zwierzętom znacznie się skrócił. Przy skarmianiu ziemniaków na obsługę 50 tuczników dwie osoby potrzebowały dziennie od 1 - 1,5 godziny, natomiast przy obsłudze 50 tuczników przy obecnej metodzie zadawania paszy 1 osoba potrzebuje od 10 - 15 minut. Rolnik jest bardzo zadowolony ze zmian prowadzonych w gospodarstwie i planuje zakup następnych automatów do żywienia zwierząt.

Poprzez wprowadzenie nowego systemu żywienia trzody chlewnej w gospodarstwie uzyskano:

- zmniejszenie nakładów pracy,
- optymalne wykorzystanie paszy,
- skrócenie tuczu zwierząt,
- poprawę czystości i higieny w chlewni,
- lepsze wykorzystanie powierzchni użytkowej chlewni.

Takim systemem tuczenia zwierząt zainteresowało się wielu rolników z gminy Kodeń i są chętni do wprowadzenia takich zmian w swoim gospodarstwie.

Dla zainteresowanych podaję adres dystrybutora automatów:

**PPH "POLNET" sp. z o.o. 61-248 Poznań
ul. Obodrzycka 61 tel. 790-901 wew. 230, 255**

Orientacyjna cena 1 automatu typ F - H3 wynosi 3,5 mln zł+transport 250 tys. zł.

Specjalista dor. rolniczego Sawicki Andrzej

NASZYM CELEM - TWÓJ ZYSK !!!

Twoje dochody będą wyższe jeśli zastosujesz wyroby produkowane przez

S.A.

Największy znany od lat producent oferuje dla wszystkich gatunków zwierząt mieszanki witaminowo-mineralne typu POLFAMIX®

- SUPERKONCENTRATY
- KONCENTRATY
- LEKI WETERYNARYJNE

P A M I Ę T A J ! Wyroby ze znakiem gwarancją najszybszego i najtańszego efektu hodowlanego

TWÓJ PARTNER W SUKCESIE TO:

**KUTNOWSKIE ZAKŁADY FARMACEUTYCZNE "POLFA" S.A.
WYTWÓRNIĄ PREMIKSÓW
99-300 KUTNO, ul. Skłęczkowska 16
tel. 470-41, tlx: 83594, fax: 475-56**

**PRZEDSIĘBIORSTWO
PRODUKCYJNO USŁUGOWO HANDLOWE**

" A I D A " Spółka z o.o.

**21-500 Biała Podlaska ul. Brzeska 36A tel/fax 43 77 57
O F E R U J E**

- OPRYSKIWACZE

polowe, ciągnikowe zawieszane z regulowaną wysokością zawieszenia belki spełniające wymogi Instytutu Budownictwa Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa oraz posiadające świadectwo kwalifikacji jakości i zezwolenie do oznaczania wyrobu znakiem bezpieczeństwa.

Wypożyczenie opryskiwacza:

- zbiornik polietylenowy o pojemności 300 lub 400 dm³ (1)
- zawór sterujący ZS z regulatorem ciśnienia
- pompa przeponowa
- belka oprysku płaskiego o rozpiętości 10 lub 12 m z końcówkami rozpylającymi rozmieszczonymi co 0,5 m.

CENY HURTOWE I DETALICZNE ORAZ SPRZEDAŻ RATALNA

Cena opryskiwacza uzależniona jest od wielkości zbiornika oraz rozpiętości belki i wynosi od 9.800.000 do 11.900.000 zł.

- CZĘŚCI ZAMIENNE DO OPRYSKIWACZY

- NAWOZY WAPNIOWO-MAGNEZOWE

Produkowane z naturalnego wapienia i dolomitu w trzech asortymentach różniących się zawartością magnezu.

CENA NAWOZU WRAZ Z TRANSPORTEM POD WSKAZANY ADRES ROLNIKA w zależności od asortymentu wynosi od 120.000 do 65.000 zł za tonę.

- ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN ORAZ NAWOZY DOLISTNE

- USŁUGI W ZAKRESIE

**OPERATY OCHRONY ATMOSFER, OPERATY WODNOPRAWNE, PROJEKTY
TECHNICZNE I TECHNOLOGICZNE, NADZORY INWESTORSKIE.**